

**ΣΧΕΔΙΟ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ**

ΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

ΙΟΥΛΙΟΣ 1990

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

ΓΙΑΤΙ ΑΓΩΝΙΖΟΜΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ: 3

A. ΟΙ ΙΔΕΕΣ ΜΑΣ 9

B. Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ 11

Γ. Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ ΠΑΛΙΝΟΡΘΩΣΗ 19

Δ. Η ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟ 24

Τα εθνικά μας θέματα 25

Η ευρωπαϊκή στρατηγική 29

Η αναπτυξιακή στρατηγική 32

Ε. ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ 37

ΣΤ. ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΚΙΝΗΜΑ ΘΕΛΟΥΜΕ 45

Ζ. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ 48

Για την εξωτερική πολιτική και τα εθνικά θέματα ... 48

Για την Άμυνα 49

Για τα θέματα Δημοκρατίας 49

Για τη Δικαιοσύνη 50

Για το Κράτος Δικαίου, τις ατομικές και
συλλογικές ελευθερίες 50

Για την Αποκέντρωση και τη Τ.Α 51

Για τον τομέα της Οικονομίας 51

Για τον Δημόσιο Τομέα 53

Για την Δημόσια Διοίκηση 53

Για τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις 54

Για την Παιδεία 55

Για το Κράτος Πρόνοιας 56

Για τα Ασφαλιστικά Ταμεία 57

Για τις Εργασιακές Σχέσεις 58

Για τα μέσα μαζικής επικοινωνίας 58

Για το Περιβάλλον 59

Για την ισότητα των Φύλων 60

Για τον Πολιτισμό 61

Για τη Νέα Γενιά 62

Το κείμενο αυτό είναι κείμενο διαλόγου που εγκρίθηκε από την ΚΟΕΣ.

Μετά από το γόνιμο προσυνεδριακό διάλογο θα διαμορφωθούν και με τις αποφάσεις του Συνεδρίου θα επικυρωθούν οι πολιτικές θέσεις του ΠΑΣΟΚ και οι προγραμματικές κατευθύνσεις του.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΓΙΑΤΙ ΑΓΩΝΙΖΟΜΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ

Με την πρότασή μας για τις πολιτικές θέσεις του ΠΑΣΟΚ φιλοδοξούμε να ανοίξουμε ένα ευρύτερο διάλογο, που δεν θα περιοριστεί στα στενά χρονικά ή κομματικά πλαίσια του Συνεδρίου μας.

Μέσα σ' έναν κόσμο, που αλλάζει, μέσα στη δίνη συγκλονιστικών πολιτικών εξελίξεων, συναρπαστικών καινοτομιών ραγδαίων τεχνολογικών προκλήσεων και κοινωνικών ανακατατάξεων θα ήταν ιστορικό λάθος να προτείνεις θέσφατα.

Οι ιδεολογίες δοκιμάζονται, εμπλουτίζονται, ανανεώνονται ή αναθεωρούνται. Στρατηγικές και θέσεις προσαρμόζονται και αντέχουν ανάλογα με τη δυνατότητα πρόβλεψης που όλο και μικραίνει, όσο μεγαλώνει η πυκνότητα και η συνθετικότητα των προβλημάτων και η ταχύτητα των γεγονότων.

Θεωρούμε όμως ότι οι αξίες μας, που εμπνέουν τις θέσεις μας πάνω στα σημερινά και σύγχρονα προβλήματα της χώρας μας, της κοινωνίας μας, των πολιτών αλλά και της ανθρωπότητας, είναι και θα είναι αναλλοίωτες όσο υπάρχουν ανταγωνισμοί, αντιθέσεις και συγκρούσεις.

Η μαγική λέξη της εποχής, **ο εκσυγχρονισμός** διατρέχει τις σκέψεις όλων. Θα ήταν όμως μια λέξη χωρίς ψυχή αν δεν συνοδευόταν από προσδιορισμούς και απαντήσεις σε βασανιστικά ερωτήματα όπως εκσυγχρονισμός με ποιους και για ποιους, προς ποια κατεύθυνση, με ποιο επιμερισμό του οφέλους, με ποια κατανομή των βαρών και του κόστους. Άλλωστε δεν είναι μια συγκυριακή απάντηση αλλά μια αδήριτη αναγκαιότητα, μια συνεχής προσαρμογή στις εξελίξεις.

Σήμερα όμως, η ανάγκη του εκσυγχρονισμού γίνεται πιο επιτακτική λόγω της διεθνοποίησης της Οικονομίας, λόγω της ολοκλήρωσης της Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς στην Κοινότητα, σε απάντηση των δραματικών πολιτικών εξελίξεων ιδιαίτερα στην Ευρώπη που αντιμετωπίζει την πολιτική της ενοποίησης.

Μια ενοποίηση, που δικαιώνει όσους πρόσβλεπαν αλλά και πρόσβλεπαν μια Ευρώπη ενωμένη από τα Ουράλια μέχρι την Ιβηρική. Και εμείς είμασταν πάντοτε ανάμεσα σ' αυτούς.

Σ' έναν κόσμο, που γκρεμίζονται τα αυταρχικά καθεστώτα του υπαρκτού σοσιαλισμού, που δεν οδηγείται στην ανάκαμψη από τα

χρεωκοπημένα μοντέλα του νεοσυντηρητισμού, έρχονται στην επικαιρότητα πιο δυναμικά οι αξίες του Σοσιαλισμού, ο αγώνας για το **Δημοκρατικό Σοσιαλισμό**, η προσπάθεια για περισσότερη **Πολιτική, Οικονομική και Κοινωνική Δημοκρατία**.

Με τις θέσεις μας δεν επιφυλάσσουμε για το κόμμα μας το ρόλο ενός προφήτη για κάποιο μελλοντικό θαύμα.

Αρνούμαστε επίσης το ρόλο του απλού πρακτικιστή που προσκολλημένος μυωπικά στο σήμερα κινδυνεύει να χάσει το δάσος επιμένοντας στο δέντρο.

Το όραμα και ο ρεαλισμός μπορεί και πρέπει να συνυπάρχουν.

Προτείνουμε το **δημοκρατικό εκσυγχρονισμό**, ένα εκσυγχρονισμό με συγκεκριμένο κοινωνικό περιεχόμενο και μια δυναμική συνεχούς προσαρμογής.

Απορρίπτουμε το δογματισμό, τη μονολιθικότητα και την αποστέωση όχι μόνο του παρελθόντος, αλλά και ένα νέο «δογματισμό» που αναγορεύει τον «εκσυγχρονισμό για τον εκσυγχρονισμό» μοναδική επιδίωξη.

Μπορεί και πρέπει να αντιπαλέψουμε το νεοφιλελεύθερο εκσυγχρονισμό, που μεταφέρει το κόστος στις ασθενέστερες λαϊκές τάξεις αλλά και στα παραγωγικά στρώματα των περιφερειακών χωρών του Νότου.

Πρέπει ταυτόχρονα να αποφύγουμε το κόστος μιας συνεχιζόμενης καθυστέρησης, που θα πλήρωνε το σύνολο της Εθνικής μας Οικονομίας, αλλά και η υπόθεση των Εθνικών μας θεμάτων που απαιτεί στιβαρή οικονομία.

Αρνούμαστε εν ονόματι του δήθεν εκσυγχρονισμού και της διεθνοποίησης τον εφησυχασμό της ενσωμάτωσης και της υποταγής.

Μια χώρα όπως η δική μας, που αντιμετωπίζει απειλή εναντίον της εδαφικής της ακεραιότητας και βρίσκεται στην πιο ευαίσθητη περιοχή σήμερα της Ευρώπης, στα Βαλκάνια, που αποσταθεροποιούνται και με την Κύπρο ταυτόχρονα υπό κατοχή και υπό απειλή, έχει ανάγκη από μια μακροπρόθεσμη και επίπονη **ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ** με κύριο άξονα την κατοχύρωση της ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ.

Πρέπει ασφαλώς να ανταποκριθούμε στην Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση τόσο σε ό,τι αφορά την ενίσχυση της Κοινότητας των 12 όσο και ως προς τον ορατό πια στόχο της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης.

Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση που έρχεται να συμπληρώσει την **ολοκλήρωση της Ενιαίας Εσωτερικής**

Αγοράς δημιουργεί προβλήματα, που πρέπει να ξεπεραστούν όχι μόνο όμως για τη χώρα μας.

Η Κοινωνική Ευρώπη, όπως κατέληξε να λέγεται η προσπάθεια που ξεκινήσαμε, για τον Ενιαίο Κοινωνικό Χώρο, απαιτεί ένα πλέγμα στόχων που πρέπει να κατακτηθούν.

Υπάρχει, ασφαλώς, μια κυρίαρχη Ευρωπαϊκή Πολιτική στην Κοινότητα με δεδομένα αλλά και ανοιχτά θέματα. Κάθε χώρα της Κοινότητας έχει τη δική της στρατηγική για να επηρεάσει τα ανοιχτά ζητήματα όσο γίνεται προς το δικό της συμφέρον αλλά και να κερδίσει περισσότερα ή να χάσει λιγότερα από τα λεγόμενα δεδομένα, που και αυτά παρουσιάζουν ρευστότητα.

Βασικό επομένως ζήτημα για μας είναι η χάραξη στο πλαίσιο της ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ μιας ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ του ΠΑΣΟΚ για τη χώρα μας ώστε να επηρεάσουμε την ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.

Διαμορφώνουμε γι' αυτό μονιμότερες πολιτικές συμμαχίες κυρίως με την **Ευρωπαϊκή Αριστερά** καθώς και όλες τις προοδευτικές δυνάμεις αλλά και συμμαχίες με χώρες ανάλογα με την περίπτωση.

Στο **Εσωτερικό μέτωπο**, τα λάθη μας, που σκίασαν το μεγάλο έργο της Αλλαγής, η πολιτική μας πρακτική που σε πολλές περιπτώσεις δεν συμβάδιζε με τη Στρατηγική μας, τις ιδέες μας και τις αξίες μας αλλά και η απαράδεκτη και αλλοπρόσαλλη τακτική του Συνασπισμού — ιδιαίτερα τον τελευταίο χρόνο — έφεραν ξανά στην εξουσία τη Δεξιά με το νεοσυντηρητικό πρόσωπό της.

Όσοι έτρεφαν αυταπάτες ή ψευδαισθήσεις για δήθεν αστικό εκσυγχρονισμό διαψεύστηκαν ήδη από τη δεξιά διακυβέρνηση. Στα **Εθνικά θέματα** ακολουθεί την παλιά αποτυχημένη συνταγή της εξάρτησης και της επιδιαιτησίας που οδηγούν σε αδιέξοδα και σε επικίνδυνα βήματα προς τα πίσω.

Στην **Οικονομία και στην Κοινωνία** ένα κράμα κοινωνικής σκληρότητας και πολιτικής αδεξιότητας αναστέλλει την ανοδική αναπτυξιακή πορεία, κλιμακώνει τις μακροοικονομικές ανισορροπίες εκτινάζοντας στα ύψη τον πληθωρισμό, σαρώνει την Κοινωνική προστασία και το Κράτος Πρόνοιας.

Η Δημοκρατία δέχεται καθημερινά πλήγματα από τον αυταρχισμό της Ν.Δ. που ενισχύεται από το πλέγμα της οριακής και ευκαιριακής πλειοψηφίας. Ο **Κοινοβουλευτισμός** διακωμωδείται, το **Σύνταγμα παραβιάζεται**, το **μαζικό**

κίνημα υφίσταται συνεχείς επιθέσεις, η **Τοπική Αυτοδιοίκηση αποδυναμώνεται**.

Η **Δικαιοσύνη** παγιδεύεται και οδηγείται να λύσει τους πολιτικούς λογαριασμούς ολοκληρώνοντας τις πολιτικές διώξεις. Ένα απίστευτο πογκρόμ έχει εξαπολυθεί σε όλες τις πτυχές του Κράτους. Η αβεβαιότητα και ανασφάλεια αρχίζει να επικρατεί στις κοινωνικές ομάδες.

Οι εργαζόμενοι στην πόλη και στο χωριό βλέπουν το εισόδημά τους να εξανεμίζεται. Όλα τα παραγωγικά στρώματα αρχίζουν να αντιλαμβάνονται ότι οι μόνοι κερδισμένοι αποβαίνουν οι κερδοσκόποι και οι μεταπράτες.

Η αγωνία για το μέλλον γίνεται εντονότερη για τους νέους που ζουν επίσης άγνωστες γι' αυτούς στιγμές πολιτικής παρακμής και συναλλαγής.

Οι διανοούμενοι, οι άνθρωποι του πνεύματος και της τέχνης, οι δημιουργοί που δεν συμφωνούσαν με την αισθητική μεμονωμένων φαινομένων αλαζονίας της εξουσίας που παρατηρήθηκε επί ημερών του ΠΑΣΟΚ, βλέπουν σήμερα την **εξουσία της αλαζονίας της Ν.Δ.** και προβληματίζονται.

Η πολιτική πυγμής και αυταρχισμού στο Κοινοβούλιο και στο Συνδικαλιστικό Κίνημα εμφανίζεται σαν αναγκαίο κακό λόγω της κρίσης και ερμηνεύεται ως εξετάσεις προς ξένους.

Το ΠΑΣΟΚ οφείλει με τις θέσεις του αλλά και με την καθημερινή του πρακτική να δώσει τη **νέα πολιτική πρόταση εξουσίας**, να εμπνεύσει ξανά τους πολίτες, αναλαμβάνοντας μια σταυροφορία ενημέρωσης και διαλόγου.

Πρέπει να προσαρμόσουμε την πολιτική μας Στρατηγική και να αλλάξουμε ριζικά την πολιτική μας πρακτική.

Οφείλουμε να συνδυάσουμε την ουσιαστική και επιθετική αντιπολίτευση προβάλλοντας δηλαδή χωρίς επίθετα και συνθήματα τις διαζευκτικές προτάσεις και λύσεις μας, υπερασπίζοντας όμως ταυτόχρονα μαχητικά τις δημοκρατικές και κοινωνικές κατακτήσεις.

Το τρίπτυχο της **ιδεολογικής αντεπίθεσης, της πολιτικής αντιπαράθεσης και του σεβασμού της Κοινωνικής δυναμικής** πρέπει να κυριαρχήσει στην πολιτική μας.

Η νέα πρόταση εξουσίας σημαίνει:

- **Εθνική Στρατηγική** αντί για την πολιτική της εξάρτησης.

- **Ευρωπαϊκή Στρατηγική** για τη χώρα μας αντί της πολιτικής των δεδομένων και του εφησυχασμού της Ν.Δ.
- **Δημοκρατία, Ελευθερία και Αποκέντρωση** αντί του αυταρχισμού και της συγκεντροποίησης που επαναφέρει η Δεξιά.
- **Αναπτυξιακή πορεία με σταθεροποίηση και κοινωνική προστασία**, αντί του στασιμοληθωρισμού και της κοινωνικής σκληρότητας της Ν.Δ.
- **Αποδοχή των νόμων της Αγοράς** αλλά και παρέμβαση μέσω του Δημοκρατικού Προγραμματισμού για να αποφευχθεί η ασυδοσία της ζούγκλας που προωθεί η Ν.Δ. με την υπερπροστασία του μεγάλου κεφαλαίου και τον αφοπλισμό της εργασίας και των άλλων παραγωγικών στρωμάτων.
- **Δημοκρατικός Εκσυγχρονισμός** αντί του κράματος του σκληρού νεοφιλελεύθερου εκσυγχρονισμού στην οικονομία και αναχρονισμού στους θεσμούς που προωθεί η Ν.Δ.
- **Κοινωνικό Συμβόλαιο** αντί του Κοινωνικού ρήγματος που δημιουργεί η Κυβέρνηση της Ν.Δ.
- Έμφαση στην **Παιδεία, στον Πολιτισμό και στην προστασία του Περιβάλλοντος** που αποτελούν περιττή πολυτέλεια για τη Δεξιά.

Πρέπει να μιλήσουμε με ειλικρίνεια και σαφήνεια στους πολίτες:

Η αντιμετώπιση των Εθνικών μας θεμάτων, ο κίνδυνος να περιθωριοποιηθούμε στην Ευρώπη, η απειλή του αφελληνισμού της παραγωγικής βάσης της Οικονομίας, η ανάγκη να διατεθούν πόροι στις επενδύσεις, στον εκσυγχρονισμό και στην τεχνολογική αναδιάρθρωση και κυρίως στην παιδεία, απαιτούν πόρους που ήταν πάντοτε πεπερασμένοι ενώ σήμερα εμφανίζονται να λείπουν σε μια Οικονομία, που βρίσκεται σε κρίση.

Οι παραπάνω προτεραιότητες καθώς και η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής απαραίτητης τόσο για την ανάπτυξη που θα σέβεται το περιβάλλον όσο και για την αναγκαία εθνική ομοψυχία προσδιορίζουν ένα κώδικα ιεραρχήσεων για την Εθνική επιβίωση.

Αυτή η ιεράρχηση σημαίνει ότι η άρση των ανισοτήτων και η ολοκλήρωση της Κοινωνικής Δικαιοσύνης θα απαιτήσουν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και ότι το Κράτος Πρόνοιας εντείνει τις προσπάθειες εκεί όπου υπάρχουν μεγαλύτερες ανάγκες.

Η **Κοινωνία Αλληλεγγύης** προϋποθέτει ότι θα υπάρξει δικαιότερη κατανομή των βαρών ενώ δεν μπορεί να ικανοποιηθούν αιτήματα για διεύρυνση προνομίων όταν μάλιστα θα καθυστερεί η άρση των ανισοτήτων.

Το ζητούμενο είναι κυρίως η αύξηση της **ανταγωνιστικότητας** της Εθνικής Οικονομίας που απαιτεί βελτίωση της παραγωγικότητας όλων των συντελεστών της παραγωγής.

Ο Κοινωνικός διάλογος, κυρίως ανάμεσα στους κοινωνικούς εταίρους μπορεί με ένα **ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ** να ενώσει τις παραγωγικές δυνάμεις του τόπου για ένα μεσομακροπρόθεσμο σχέδιο ανάπτυξης και συμμετοχής που θα εγγυάται τη στήριξη του πραγματικού εισοδήματος, θα συνδέει την αμοιβή με την παραγωγικότητα και θα βελτιώνει τις εργασιακές σχέσεις.

Το Κοινωνικό Συμβόλαιο είναι στην ουσία μια προγραμματική συμφωνία και δεν έχει καμιά σχέση με τις αναγκαίες κοινωνικές συμμαχίες.

Το Κοινωνικό Συμβόλαιο είναι απαραίτητο για την αύξηση της πίπτας. **Οι Κοινωνικές συμμαχίες** είναι ο αναγκαίος όρος για τη δικαιότερη κατανομή του εθνικού προϊόντος και του πλούτου.

Η Εθνική Λαϊκή Ενότητα με τη σύγχρονη μορφή της παραμένει στρατηγική επιλογή του ΠΑΣΟΚ.

Όλα όσα προαναφέραμε και αναλύουμε στη συνέχεια στις θέσεις μας έχουν ως βασική προϋπόθεση ότι το ΠΑΣΟΚ θα γίνει ένα **σύγχρονο κόμμα δημοκρατικά οργανωμένο, με συλλογικότητα, τεκμηρίωση και σκέψη που θα έχει ταυτόχρονα το δυναμισμό ενός Κινήματος με άρρηκτους δεσμούς με την Κοινωνία.**

Δεν τρέφουμε ψευδαισθήσεις. Ο αγώνας μας για όσο γίνεται πιο γρήγορη πτώση της Δεξιάς από την εξουσία που θα σταματήσει τον επικίνδυνο δρόμο που άνοιξε για την χώρα μας και τους πολίτες συνδυάζεται με μια αδίρρητη αναγκαιότητα:

Να αποκαταστήσει ξανά το ΠΑ.ΣΟ.Κ. την εμπιστοσύνη και την αξιοπιστία του στις λαϊκές δυνάμεις. Να διαμορφώσει βήμα με βήμα τους όρους για μια νέα ιδεολογική επικράτηση των σοσιαλιστικών αξιών στην κοινωνία μας. Για μια νέα πολιτική αυτονομία ενός σύγχρονου προοδευτικού προγράμματος που δεν θα δεσμεύει τις λέξεις αλλά τις πρακτικές. Για μια νέα κοινωνική πλειοψηφία που θα κάνει πράξη – επιτέλους – το σύνθημα «Λαός - ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην εξουσία».

Γι' αυτό δεσμευόμαστε, σήμερα, μπροστά στο Συνέδριο του Κινήματος μας και αυτό θέλουν να υπηρετήσουν οι ΘΕΣΕΙΣ που παρουσιάζουμε στους Έλληνες πολίτες, στο λαό μας, στην κοινωνία.

A. ΟΙ ΙΔΕΕΣ ΜΑΣ

1. Κάθε εποχή κρίσης και επανάστασης έχει άδηλο μέλλον. Ζούμε το οριστικό τέλος του δογματισμού. Το τέλος της αυθεντίας, των μύθων, της ουτοπίας. Αυτό δεν σημαίνει βέβαια και το τέλος των οραμάτων και των ιδεών, της πολιτικής ή του πολιτισμού. Η μόνη πραγματικότητα με μόνιμη και διαχρονική ισχύ είναι η αέναη σύγκρουση ανάμεσα στη Συντήρηση και στην Πρόοδο, με ότι αυτό συνεπάγεται κάθε φορά, για την Οικονομία, την Πολιτική, την Κοινωνία, την Ιδεολογία, τον Πολιτισμό.

Οι δυνάμεις της συντήρησης με την κατάρρευση του «υπαρκτού σοσιαλισμού», μιλούν σήμερα για το «θάνατο της σοσιαλιστικής ιδέας». Και σπεύδουν να αποκαταστήσουν στο βάθρο του το νεοκαπιταλιστικό πρότυπο και δόγμα της απόλυτης «ελευθερίας της αγοράς».

Η στρατηγική τους στηρίζεται σε μια σύγχρονη ρεαλιστική βάση. Αυτήν της διεθνοποίησης της αγοράς και της τάσης για παγκοσμιότητα του συστήματος. Τάση που ενισχύεται με τις εξελίξεις στην Αν. Ευρώπη και την εισαγωγή της οικονομίας της αγοράς στις χώρες του «υπαρκτού σοσιαλισμού».

Με τον «υπαρκτό» δεν κατέρρευσαν ο σοσιαλισμός και οι προοδευτικές ιδέες. Κατέρρευσαν:

- η δικτατορία της κομματικής γραφειοκρατίας
 - ο συγκεντρωτικός προγραμματισμός
 - το «κράτος - αφέντης»
 - η μονομέρεια στην οικονομική ανάπτυξη
- Κατέρρευσε ένας ιδιότυπος «κρατικός καπιταλισμός».

*

2. Εμείς στα λίγα χρόνια της παρουσίας μας στο προσκήνιο αναλύσαμε σε γενικές γραμμές σωστά την πραγματικότητα και καταθέσαμε πρωτοπόρες επεξεργασίες για μια νέα Αριστερά. Με αυτές βρεθήκαμε πολύ κοντά στη σημερινή εξέλιξη. Οι στρατηγικής σημασίας μεγάλες επιλογές μας είναι ιστορικά δικαιωμένες.

Ο ίδιος σύγχρονος ρεαλισμός στηρίζει και τη δική μας θεωρία για το κέντρο και την περιφέρεια. Δεν είμαστε ποτέ απολογητές μιας «ορθόδοξης» άποψης και στρατηγικής. Μιλήσαμε για διεθνή καταμερισμό και παγκοσμιότητα του συστήματος, για την αντίθεση γραφειοκρατίας - κοινωνίας για μεταφορά και διανομή κοινωνικού πλεονάσματος. Για σχέσεις εξάρτησης που στηρίζονται στον επεκτατισμό του κεφαλαίου, τη δυναμική ενσωμάτωσης και την τάση του να «ανοίξει» κάθε κλειστή αγορά. Επιμένουμε ότι ο πόλεμος, οι έντονες περιφερειακές ανισότητες, η οικολογική καταστροφή, η φτώχεια, οι τεράστιες κοινωνικές ανισότητες, η ανεργία, η πολιτική καταπίεση, η οικονομική εκμετάλλευση, η

πολιτιστική αλλοτρίωση, είναι τα «δώρα» της καπιταλιστικής ανάπτυξης και των σχέσεων εξάρτησης.

Ταυτόχρονα, ενώ προβλέψαμε τους ρυθμούς διεθνοποίησης των οικονομιών, που έθεταν όρια στην «αυτοδύναμη ανάπτυξη», δεν κάναμε σωστή εκτίμηση για το τι μπορεί να κάνει μια μικρή χώρα σ' ένα παγκόσμιο σύστημα που δεν επιτρέπει την σοσιαλιστική ολοκλήρωση στα πλαίσια ενός εθνικού δρόμου.

Η πρόταση, η στρατηγική μας, σήμερα αποδεικνύεται οριακή και πρέπει να επανεξεταστεί.

*

3. Σήμερα έπαψαν να υπάρχουν «τρεις δρόμοι».

Ούτε η παραδοσιακή σοσιαλδημοκρατία, ούτε η στρατηγική της 3ης Διεθνούς έχουν ιστορική επικαιρότητα.

Ξεπεράστηκαν από τις εξελίξεις.

Σήμερα υπάρχουν δύο κυρίαρχες ιδεολογίες, δύο στρατηγικές, δύο προτάσεις:

Η νεο-συντηρητική των δυνάμεων της συντήρησης και η σοσιαλιστική των δυνάμεων της προόδου.

Μιλούμε για ένα σύγχρονο και επίκαιρο σοσιαλισμό, με ρεαλισμό και όραμα.

B. Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

4. Τα γεγονότα και οι εξελίξεις δείχνουν καθαρά ότι ο καπιταλισμός δεν υπήρξε μια «χάρτινη τίγρις».

Στηριγμένος στην τεχνολογική του υπεροχή και την οικονομική του επικράτηση απέναντι στα μοντέλα του «υπαρκτού σοσιαλισμού» οδηγεί τον κόσμο σε ένα διεθνή καταμερισμό της εργασίας.

Το γκρέμισμα των οικονομικών συνόρων προηγήθηκε της πολιτικής κατεδάφισης των προτύπων.

Η πορεία προς την παγκόσμια αγορά με τους γρήγορους ρυθμούς διεθνοποίησης και ενσωμάτωσης των εθνικών οικονομιών αποτελεί μια αναμφισβήτητη πραγματικότητα.

Οι βαθύτατες προσαρμογές που απαιτούνται για τις διεθνείς πολιτικές και οικονομικές σχέσεις, για κάθε οικονομικό σχηματισμό, για κάθε χώρα, για τις κοινωνικές ομάδες ή τις επιχειρήσεις, συντελούνται μέσα σε αβέβαιο και ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Κλειδί στην ερμηνεία αυτών των εξελίξεων είναι η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ που δίνει νέα διάσταση και δυναμισμό στην αγορά. Ταυτόχρονα, η παραδοσιακή αριστερά, σε κρίση φυσιογνωμίας και στρατηγικής, δεν μπόρεσε να προσαρμοστεί και να αφομοιώσει έγκαιρα τα νέα δεδομένα.

Ο ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ τείνει να γίνει η μαγική λέξη της εποχής, ο κοινός τόπος για την ποθητή προσαρμογή.

Πρόκειται για την ανάγκη να συμμετάσχουν τάξεις, χώρες, ευρύτερες οικονομικές ενώσεις στον αγώνα δρόμου για μια καλύτερη θέση στο διεθνή καταμερισμό που βρίσκεται σε εξέλιξη. Ένας αγώνας που θα κρίνει το παρόν και το μέλλον τους.

*

5. Οι επιπτώσεις των τεχνολογικών εξελίξεων στην οικονομική δομή των κοινωνικών σχηματισμών είναι καταλυτικές:

Η οικονομία της αγοράς γίνεται αποδεκτή ως το βασικό θεμέλιο της παγκοσμιότητας του συστήματος.

- Η μετάβαση από το πολυεθνικό στο υπερεθνικό κεφάλαιο και η κυριαρχία υπερεθνικών οικονομικών συγκροτημάτων που προέρχονται από τεράστιες συγχωνεύσεις και επεκτάσεις επιχειρήσεων.

- Η κυριαρχία του χρηματιστικού κεφαλαίου πάνω στο βιομηχανικό.

- Ο προσανατολισμός στις επενδύσεις τεχνολογίας και πώλησης τεχνολογίας.

- Ο μονοπωλιακός έλεγχος κρίσιμων τομέων στην Έρευνα, στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, τους μηχανισμούς κυκλοφορίας του χρήματος την πληροφορική.

Όλα αυτά αναδεικνύουν ένα νέο τύπο οργάνωσης στην παραγωγή και διανομή των αγαθών, που καταρρίπτει οριστικά τις τρεις μεγάλες ψευδαισθήσεις:

1. την ψευδαίσθηση ότι είναι δυνατή η επιστροφή στον «ελεύθερο ανταγωνισμό»
2. την ψευδαίσθηση ότι είναι δυνατή η «μονήρης πορεία» οποιασδήποτε εθνικής οικονομίας.
3. τη ψευδαίσθηση ότι είναι δυνατή η κλασσική πορεία εκβιομηχάνισης να οδηγήσει μία περιφερειακή χώρα στα ίδια βήματα της ανάπτυξης των προηγμένων χωρών για να προλάβει το «χαμένο χρόνο».

*

6. Η υπερεθνική συγκρότηση και η μονοπωλιακή συγκέντρωση του κεφαλαίου με την αλματώδη ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων που συνεπάγεται ανατρέπουν κυριολεκτικά το οικολογικό, πολιτιστικό και ανθρώπινο περιβάλλον της εργασίας.

1. Αν στη δεκαετία του '80 κυριαρχούσε το δίλημμα Ειρήνη ή Πόλεμος στη δεκαετία του '90 έρχεται στο προσκήνιο το δίλημμα Ζωή ή οικολογική καταστροφή. Το περιβάλλον, η οικολογική ισορροπία, το καταναλωτικό πρότυπο θέτει σε κρίση την ποιότητα ζωής.
2. Η πολιτιστική και καταναλωτική ισοπέδωση στα πλαίσια του «ηλεκτρονικού διεθνισμού», συνυπάρχει ακόμη με μια αξιοσημείωτη πολιτιστική πολυμορφία και ένα ιδεολογικό πλουραλισμό. Το πρόβλημα της πολιτιστικής ταυτότητας, της ποικιλίας των αξιών και της ανάδειξης νέων γίνεται επίκαιρο και επείγον.
3. Οξύνονται τα προβλήματα φτώχειας, υπανάπτυξης και στοιχειώδους διαβίωσης στις υπανάπτυκτες χώρες.
4. Η «ανάπτυξη» περιθωριοποιεί ευρύτατα κοινωνικά στρώματα που αντιμετωπίζονται σαν «αναγκαίο κακό». Οι εστίες αθλιότητας στις ανεπτυγμένες αστικές περιοχές δημιουργούν το κατάλληλο έδαφος για τη δημιουργία οξύτων κοινωνικών προβλημάτων όπως η εγκληματικότητα και τα ναρκωτικά.

*

7. Η «οικονομική ομοιομορφία» δημιουργεί παγκόσμιες τάσεις για «πολιτική και θεσμική ομοιομορφία».

Με την επικράτηση των κυρίαρχων σήμερα τάσεων οδεύουμε:

1. Στην υποταγή της πολιτικής στην οικονομική εξουσία και στην κυριαρχία τεχνοκρατικών κυβερνήσεων ως εκτελεστικών οργάνων της.
2. Στη σταδιακή αποδυνάμωση και υποβάθμιση των κοινοβουλευτικών και ευρύτερα των αντιπροσωπευτικών θεσμών.
3. Στην αποδυνάμωση της σχετικής αυτονομίας των λειτουργιών του κράτους μέσα από ιδιοποίηση των μηχανισμών του απ' ευθείας από οικονομικά συμφέροντα.
4. Στην κρίση του αστικού συστήματος πολιτικών αξιών με την υποταγή της νομοθετικής στην εκτελεστική εξουσία ταυτόχρονα με την ολιγοπωλιακή επικράτηση στο χώρο της 4ης εξουσίας.

*

8.

Από την άλλη μεριά όμως:

Οι επαναστατικές αλλαγές στα μέσα παραγωγής. Η παγκόσμια επικοινωνία και συνάντηση των πολιτισμών. Η ταχύτατη κοινωνικοποίηση της γνώσης. Φέρνουν τον πολίτη πιο κοντά στην επιστήμη, τη γνώση, τον πολιτισμό. Φέρνουν τον εργαζόμενο πιο ικανό να ελέγξει τα μέσα παραγωγής. Φέρνουν τους λαούς πιο έτοιμους να πάρουν πρωτοβουλίες με ξεκαθαρισμένους στόχους και όρια για να καθορίσουν οι ίδιοι την πορεία και τη ζωή τους.

*

9.

Μέσα στο νέο διεθνές πλαίσιο, οι παραδοσιακές πια και μόνιμες ισορροπίες ανατρέπονται.

Στην παγκόσμια πυραμίδα των σχέσεων, των εξαρτήσεων και των αντιθέσεων γεννιέται με ταχύτατους ρυθμούς η εικόνα μιας νέας ισορροπίας.

Με το τέλος του ψυχρού πολέμου και με τη Μάλτα να σφραγίζει το τέλος μιας εποχής και την αρχή μιας νέας, νέα δεδομένα διαμορφώνουν το σύγχρονο κόσμο.

1. **Ο παγκόσμιος διπολισμός δίνει τη θέση του με γρήγορους ρυθμούς σε ένα κόσμο περισσότερων πόλων, Η.Π.Α., Ιαπωνία, Ε.Ο.Κ., και ΕΣΣΔ βρίσκονται σε δυναμική τροχιά σχέσεων, εξελίξεων και επιδιώξεων, με διαφορετικές όμως δυνατότητες και προοπτικές.**
2. **Οι Η.Π.Α. αυτή την εποχή διαμορφώνουν συμπεριφορά κυριολεκτικά παγκόσμιας μητρόπολης.**

Με πλήρη και σχεδόν αποκλειστικό έλεγχο σε μια ολόκληρη ήπειρο, την Αμερική. Με ηγεμονική και κυρίαρχη παρουσία σε ευαίσθητες περιοχές του πλανήτη όπως η Μεσόγειος, η Μέση Ανατολή, ένα τμήμα της Αφρικής.

Με δυνατότητα πολιτικής επιρροής τους άλλους οικονομικούς πόλους:

Επιθυμούν να είναι η ηγέτιδα δύναμη που θα επιβάλει τους όρους του νέου καταμερισμού.

Η υπεροχή της στηρίζεται:

- Σε μια αναμφισβήτητη υπεροπλία στους τομείς της στρατιωτικής και διαστημικής τεχνολογίας.
- Στην ηγεμονική παρουσία στους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς μηχανισμούς ελέγχου της κυκλοφορίας των κεφαλαίων.
- Στο μεγάλο πλεονέκτημα που έχει το δολλάριο ως αποθεματικό νόμισμα του διεθνούς νομισματικού συστήματος.

Η επιδείνωση ορισμένων κρίσιμων μεγεθών της οικονομίας των Η.Π.Α. δείχνουν ότι δεν είναι οικονομικά άτρωτη.

Γι' αυτό καταφεύγει σε «πολιτικές λύσεις».

3. **Οι ριζικές και ταχύτατες αλλαγές στην ίδια την Σοβιετική Ένωση που ανατρέπουν συνολικά το ευρωπαϊκό και διεθνές σκηνικό.**

Η νέα «θερμή προσέγγιση» με τις Η.Π.Α., η ουσιαστική εγκατάλειψη κάθε περιφερειακής παρουσίας και διεκδικούμενης περιοχής και η

άρνηση να συντηρήσει ένα σύμφωνο που δεν τη βοηθά πια στις ανάγκες της εσωτερικής ανασύνταξης, συνοδεύουν τη θεαματική υποχώρηση της Σοβιετικής Ένωσης από το διεθνές πεδίο. Η κατάσταση στο εσωτερικό σύμφωνα με τη στρατηγική Γκορμπατσώφ ακολουθεί τρεις κύριες κατευθύνσεις:

1. την πορεία πολυκομματισμού και αποδυνάμωσης της σχέσης κόμματος - κράτους στο πολιτικό επίπεδο.
2. τη σταδιακή εισαγωγή της οικονομίας της αγοράς στο οικονομικό επίπεδο.
3. την ανασυγκρότηση της Σοβ. Ένωσης σε μια μορφή Συμπολιτείας κυρίαρχων κρατών.

Αναζητείται έτσι λύση στο τεράστιο πρόβλημα των εθνοτήτων και των αποσχιστικών κινήσεων.

Στους συντελεστές ενίσχυσης του πειράματος βρίσκεται το ευνοϊκό διεθνές περιβάλλον.

Στους αρνητικούς συντελεστές βρίσκεται το παραδοσιακό κομματικό απαρát, το στρατοκρατικό κατεστημένο και η πορεία των αυτονομιστικών εθνικιστικών κινήματων.

4. **Η πλήρης αποδιάρθρωση του Συμφώνου της Βαρσοβίας και η δημιουργία σημαντικών ανακατατάξεων στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη που επηρεάζουν αποφασιστικά την Ευρωπαϊκή προοπτική.**

Ένα αντιφατικό μείγμα πολιτικών αιτημάτων για ελευθερία, δικαιώματα, πολυκομματισμό, δημοκρατία, με ταυτόχρονη παρουσία εθνικιστικών εξάρσεων και εκρηκτικών προβλημάτων ανέχειας και οικονομικής κρίσης πυροδότησε πραγματικές λαϊκές εξεγέρσεις. Η πρόσκαιρη συντηρητική στροφή στο πολιτικό επίπεδο, φυσικός απότοκος αυτής της έκρηξης σε συνδυασμό με την ακτινοβολία του δυτικού «καταναλωτισμού», δεν σημαίνει και ενιαία προοπτική για αυτές τις χώρες, ούτε προϊωνίζεται τις εξελίξεις που θα ακολουθήσουν.

5. **Η Ένωση των Γερμανιών και η επιτάχυνση της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης με πυρήνα την ΕΟΚ, ως άμεση συνέπεια των εξελίξεων στη Σ. Ένωση και την Ανατολική Ευρώπη.**

Νέο στοιχείο της σημερινής στρατηγικής κατάστασης στην Ευρώπη είναι ο φόβος που προκαλεί η ισχύς της ενωμένης Γερμανίας. Όπως θεωρείται απαραίτητη η επιτάχυνση της Ευρωπαϊκής ενοποίησης για να ενταχθεί η ενωμένη Γερμανία σε υπερεθνικό Ευρωπαϊκό πλαίσιο, κατά τον ίδιο τρόπο οι Η.Π.Α. συμβουλεύουν τη Σοβιετική Ένωση να δεχθεί τη συμμετοχή της ενωμένης Γερμανίας στο ΝΑΤΟ. Η πολιτική των Η.Π.Α. απέναντι στις αλλαγές και την ΕΣΣΔ ενισχύει ακριβώς την επιμονή του στη διατήρηση με κάθε τρόπο του status στην Ευρώπη.

6. **Η ταχύτατη εξέλιξη της Ιαπωνίας σε οικονομική και τεχνολογική υπερδύναμη και η νέα σημασία της περιοχής του Ειρηνικού στην παγκόσμια οικονομία και στρατηγική.**

Η ανταγωνιστικότητα της Ιαπωνικής οικονομίας, η τεχνολογική της πρωτοπορεία σε μια σειρά σημαντικούς τομείς και ο σταθερά υψηλός ρυθμός ανάπτυξης της τη θέτουν σε μια εξαιρετικά ισχυρή διεθνή θέση.

Σήμερα η Ιαπωνία μετά την «επίθεση» στις αγορές των Δυτικών ΗΠΑ, του Καναδά, της Λατ. Αμερικής, της Νότιας Αφρικής και της Νοτιανατολικής Ασίας σχεδιάζει εντονότερη στροφή στον ευρωπαϊκό χώρο για την οικονομική της στρατηγική.

7. **Ο «τρίτος κόσμος» με πολύ ασθενέστερη ενότητα και σε πλήρη ρευστότητα αναζητά προνομιακές συμμαχίες ή και εντάξεις στους κεντρικούς πόλους.**

Το Κίνημα των αδεσμεύτων μετά την αποχώρηση των ηγετών που το δημιούργησαν δεν έχει πια την ακτινοβολία και τη δύναμη της δεκαετίας του '70.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι χώρες του «τρίτου κόσμου» είναι τεράστια και οξύνονται συνεχώς.

Το χάσμα με τις ανεπτυγμένες χώρες αυξάνεται αντί να μειώνεται. Οι φυλετικές διακρίσεις, το «απαρτχάιντ», η συνεχιζόμενη καταλήστευση των πλουτοπαραγωγικών πηγών, οι περιφερειακές ανισότητες, η μετατροπή της γης σε χρήμα, η υπερχρέωση, εξακολουθούν να οξύνουν τη σημερινή αδιέξοδη και ανέλπιδη οικονομική και κοινωνική κατάσταση. Τα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα είναι πάντοτε η ελπίδα για πολλές εθνότητες να αποκαταστήσουν στοιχειώδη δικαιώματα εθνικής κυριαρχίας στον τόπο τους.

8. **Η ανατροπή της παραδοσιακής μορφής του Κράτους - Έθνους με την ενίσχυση και επικράτηση ευρύτερων κρατικών ενώσεων.**

Σήμερα οι ανάγκες του εκσυγχρονισμού και του ανταγωνισμού και το άνοιγμα των συνόρων οδηγούν με μεγαλύτερη ταχύτητα στην συμμετοχή των κρατών σε Υπερεθνικούς Πόλους σε ευρύτερες κρατικές ενώσεις.

Όχι πλέον με επί μέρους κοινές πολιτικές αλλά με ευρύτερες πολιτικές, οικονομικές και αμυντικές εξουσίες που μειώνουν την εθνική κυριαρχία.

9. **Στον αντίποδα ένας νέος εθνισμός αναδεικνύεται σε βασικό συντελεστή των εξελίξεων.**

Τα πολυεθνικά κράτη μπαίνουν σήμερα σε κρίση με την ανάπτυξη εθνικιστικών κινήματων που οδηγούν σε αυτονομιστικές τάσεις. Ταυτόχρονα τα διακρατικά έθνη που έχουν ιδεολογική - θρησκευτική συνοχή διαμορφώνουν στρατηγικές εξαπλώσεις θέτοντας σε κίνδυνο τη σημερινή διάταξη των συνόρων.

10. **Η κυρίαρχη τάση για Διεθνή Συνεργασία αποτελεί μια πολύ θετική εξέλιξη. Οδεύουμε με γρήγορα βήματα σε ένα κόσμο συνενόησης και επικοινωνίας.**

Η πορεία προς την οριστική κατάργηση των στρατιωτικών συνασπισμών δεν εξαλείφει τον κίνδυνο του πολέμου, που προέρχεται από τις εθνικές αντιθέσεις, τις κοινωνικές ανισότητες, τις σχέσεις εξάρτησης.

Η υποχώρηση της αντίθεσης Ανατολής - Δύσης, δίνει νέα οξύτητα στην αντίθεση Βορρά - Νότου.

*

10. Η Ευρώπη έρχεται ξανά στο προσκήνιο της Ιστορίας ως κεντρικό θέατρο των διεθνών εξελίξεων. Με τεράστιο παραγωγικό δυναμικό, με έκταση πολλαπλάσια της σημερινής ΕΟΚ, με ανοιχτές μεγάλες αγορές, αναζητά ένα νέο δρόμο ενότητας και αυτονομίας.

Η ενιαία Πράξη βρίσκεται ίσως πίσω από τις εξελίξεις.

Υπάρχει τέτοια δυναμική στις διεθνείς εξελίξεις, λαμβανομένου υπόψιν και του παράγοντα της Γερμανικής ενοποίησης, που επιταχύνει την πορεία προς την Ευρωπαϊκή ενοποίηση, ανεξάρτητα από εμπόδια και επιμέρους προβλήματα.

Η προοπτική της ενοποίησης της Ευρώπης συναρτάται με την ενίσχυση της «Ευρώπης των 12» σε πρώτη φάση και την επίλυση τριών βασικών προβλημάτων της που είναι: η οικονομική και νομισματική ένωση, η πολιτική ένωση και το πανευρωπαϊκό σύστημα ασφαλείας.

Κεντρικό ζήτημα της ΕΟΚ είναι η ένταξη της Ενιαίας Γερμανίας.

Το άνοιγμα των ανατολικών αγορών «απειλεί» να αποσπάσει τεράστια κοινοτικά κονδύλια και μεγάλες ιδιωτικές επενδύσεις, που κάτω από άλλες συνθήκες θα διοχετεύονταν στον Κοινοτικό Νότο.

Η χώρα μας, μαζί με τις άλλες χώρες του Νότου, δεν μπορούν να αρνηθούν, ασφαλώς την οικονομική βοήθεια στις ανατολικές χώρες, έχουν όμως το δικαίωμα να απαιτήσουν τη γενναία αύξηση των ίδιων πόρων που θα επιτρέψει τη σύγκλιση οικονομιών και ταχυτήτων ανάπτυξης.

Ένα τελευταίο σημείο είναι το θέμα της εντάξεως άλλων Ευρωπαϊκών χωρών στην Κοινότητα. Υπάρχει σήμερα η δυνατότητα να μιλάει κανείς σε ρεαλιστική βάση για την Ευρώπη από τον Ατλαντικό ως τα Ουράλια. Με εξαίρεση την Ανατολική Γερμανία που μέσω της ενοποίησης εντάσσεται στην Κοινότητα, η άποψη των 12 είναι να εξετασθεί η αίτηση ένταξης άλλων χωρών μετά το 1992. Ζητούν μόνιμη σύνδεση ή και ένταξη χώρες της COMECON, και οι χώρες της «Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών» (Σκανδιναβία - Αυστρία - Ελβετία). Ήδη στη σειρά έχουν υποβάλει αιτήσεις ένταξης εκτός της Αυστρίας και οι Τουρκία, Κύπρος, Μαρόκο, Μάλτα.

*

11. Η περιοχή μας δεχόταν πάντοτε πολλαπλασιαστικά τις συνέπειες των μεγάλων αλλαγών. Η ανατροπή του συσχετισμού ανάμεσα στις υπερδυνάμεις, δίνει την ευκαιρία στην Αμερική να χαράξει με περισσότερη αυτονομία τη δική της στρατηγική στην περιοχή σε νέες κατευθύνσεις. Σήμερα ο κεντρικός άξονας της νέας αμερικανικής στρατηγικής είναι το γρήγορο κλείσιμο των «ανοικτών θεμάτων» της συμμαχίας στην Ν.Α. Μεσόγειο και η διαμόρφωση ενός τριγώνου «ελεγχόμενων» χωρών (Ελλάδα - Τουρκία - Ισραήλ) που θα αποτελέσει τον άξονα επιβολής των αμερικανικών συμφερόντων και ελέγχου της περιοχής.

*

12. Η Μέση Ανατολή με τη σαφή υποχώρηση των Σοβιετικών από την περιοχή και την αποκλειστική αμερικανική ηγεμονία διατηρεί αμείωτες τις εστίες αντιθέσεων. Το κυρίαρχο πρόβλημα εξακολουθεί να παραμένει το Παλαιστινιακό. Είμαστε πάντοτε αλληλέγγυοι με τον Παλαιστινιακό λαό και την οργάνωση για την απελευθέρωση της Παλαιστίνης. Η γειτνίαση προς Βορρά στις Νότιες Σοβιετικές Δημοκρατίες και προς την Ανατολή στη Νότια Ασία καθιστά τη Μέση Ανατολή πέρα από σημαντικό οικονομικό κέντρο ελέγχου των αποθεμάτων ενέργειας (πετρέλαιο), και πολιτικά κρίσιμη περιοχή, στο άμεσο μέλλον.

*

13. Η Βαλκανική με τις πάντοτε λεπτές και εύθραστες ισορροπίες, με την παρουσία φυλετικών, θρησκευτικών και γλωσσικών «μειονοτήτων», επιχειρείται σήμερα να γίνει ξανά επίκεντρο πολιτικών ανακατατάξεων.

Η Γιουγκοσλαβία είναι ο αδύνατος κρίκος. Η πολύχρονη κρίση του «γιουγκοσλαβικού μοντέλου» επιδεινώνεται σήμερα με έντονους ρυθμούς. Οι εθνικοί ανταγωνισμοί και οι φυγόκεντρες τάσεις, η βαθειά και αξεπέραστη οικονομική κρίση και η αμφισβήτηση του πολιτικού συστήματος είναι ένα εκρηκτικό μείγμα στην ενότητα και συνοχή της γειτονικής χώρας.

Η αναζωπύρωση των εθνικιστικών τάσεων ωθεί σε απόσχιση τις πλουσιότερες βόρειες δημοκρατίες και ευνοεί ανεξέλεγκτες ή μη πρωτοβουλίες των Σκοπίων που με πρόσχημα το λεγόμενο «μακεδονικό» μπορούν να οδηγήσουν σε κρίση τις σχέσεις της χώρας μας με τη Γιουγκοσλαβία.

Στη Βουλγαρία η έγκαιρη ανάληψη πρωτοβουλίας από το Κομμουνιστικό Κόμμα για ριζικές δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις και ο μετασχηματισμός του σε σοσιαλιστικό, συνέβαλαν σε μια σχετικά ομαλή πορεία στις νέες συνθήκες.

Στη Ρουμανία επικρατεί ακόμη σύγχυση καθώς περνά «διά πυρός και σιδήρου» στη νέα εποχή.

Η Αλβανία βγαίνοντας από τον πολύχρονο απομονωτισμό της επιχειρεί σε κατάσταση οξύτατης κρίσης να διαμορφώσει τη δική της στρατηγική.

*

14. Μέσα σ' αυτό το περιβάλλον η Τουρκία εξακολουθεί να έχει μια σταθερή και μόνιμη στρατηγική «μεγάλης δύναμης» που απορρέει και από το σημαντικό της ρόλο. Ένα ρόλο που προσπαθεί να προσαρμόσει στις νέες συνθήκες.

Σύμφωνα με αυτή τη στρατηγική:

1. Επιδιώκει σταθερά την αναθεώρηση Status Quo στην περιοχή μας με κύριες αιχμές την έμπρακτη αμφισβήτηση των διεθνών συνθηκών και συμβάσεων (Συνθήκη της Λωζάνης) που καθορίζουν το καθεστώς του Αιγαίου και τη νομιμοποίηση της διχοτόμησης της Κύπρου με την αναγνώριση του ψευδοκράτους.
2. Προσπαθεί να διασυνδέσει την ιδέα του «παντουρκισμού» με τον Ισλαμισμό με στόχο την απόκτηση πολιτικής επιρροής στα εθνικιστικά κινήματα μουσουλμανικού χαρακτήρα στις νότιες δημοκρατίες της Σοβιετικής Ένωσης και σε άλλες χώρες. Στα πλαίσια αυτά αναπτύσσει μια πολιτική καθοδήγησης και εκμετάλλευσης των μουσουλμανικών μειονοτήτων στη Βαλκανική με πρώτο στόχο τη μειονότητα (θρησκευτική) την Δ. Θράκη.
3. Η γεωγραφική της θέση της επιτρέπει, μετά την αποδυνάμωση του στρατιωτικού ρόλου της σε σχέση με τη Σοβ. Ένωση (μετά τη σταδιακή κατάργηση των μπλοκ), να αναζητήσει νέο στρατηγικό ρόλο στην περιοχή εκφράζοντας τη γενικότερη πολιτική και οικονομική εξυπηρέτηση δυτικών – κυρίως αμερικανικών – συμφερόντων.
4. Το εύρος της αγοράς της και η παραγωγική της δυνατότητα, παρά τη συνεχιζόμενη οικονομική κρίση, αναμφισβήτητα «συγκινούν» τη Δύση και αποτελούν ισχυρό διαπραγματευτικό επιχείρημα στον επιδιωκόμενο εκσυγχρονισμό και την προοπτική ένταξης της ΕΟΚ.

* * *

Γ. Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ ΠΑΛΙΝΟΡΘΩΣΗ

15. Απέναντι στο σύγχρονο και διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο η Ελλάδα πρέπει να πάρει τις αποφάσεις της, ο Ελληνισμός να χαράξει τη δική του πορεία, η Κοινωνία μας να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των καιρών.

Είμαστε ένα Έθνος που ξεπερνά τα κρατικά του σύνορα. Με μονήρη πορεία στην ιστορική διάρκεια αλλά ταυτόχρονα με συνοχή, ενότητα και συνείδηση που απορρέει από κοινές ιστορικές, πολιτισμικές, ιδεολογικές καταβολές.

Έχουμε μια τραυματική ιστορική εμπειρία. Όταν η Ευρώπη προχωρούσε στην ανασυγκρότησή της από τα ερείπια του πολέμου, η Ελλάδα έκανε εμφύλιο πόλεμο. Όταν δημιουργούσε το κοινωνικό κράτος στη δεκαετία του '50 εδώ χτιζόταν το Κράτος του αυταρχισμού, της πελατειακής σχέσης, της γραφειοκρατίας. Όταν έτρεχε να προλάβει τις τεχνολογικές εξελίξεις και να αναπτύξει την οικονομία της σ' όλους τους τομείς, στη χώρα μας ενισχυόταν η δημιουργία μιας αντιπαραγωγικής, παρασιτικής και μεταπρατικής «αστικής τάξης». Όταν μακριά από προβλήματα ανεξαρτησίας έδινε τη μάχη της ανάπτυξης με όλες τις δυνάμεις, η χώρα μας με μια πολιτική υποτέλειας και ενδοτικότητας αποδεχόταν τα τετελεσμένα που δημιουργούσε ο τουρκικός επεκτατισμός και τα στρατηγικά συμφέροντα μεγάλων δυνάμεων και άνοιγε εθνικές πληγές που ακόμη αναζητούν λύσεις.

Ούτε η ανεξαρτησία, ούτε ο εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη αποτέλεσαν ιστορικά υπόθεση της ελληνικής Δεξιάς, της ελληνικής συντηρητικής παράταξης.

Και όταν επεχείρησε την ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, το έπραξε με όρους επαχθείς και επώδυνους.

*

16. Στη δεκαετία που πέρασε κάναμε σημαντικά βήματα ενδυνάμωσης της εθνικής ανεξαρτησίας και πήραμε διεθνείς πρωτοβουλίες που ανέτρεψαν την εικόνα της «δεδομένης χώρας» και της αποδοχής των «τετελεσμένων». Ταυτόχρονα παλέψαμε στην Ευρώπη για την αναβάθμιση της θέσης μας και την προστασία των συμφερόντων μας με τρόπο που όχι μόνο επέβαλε νέο καθεστώς σχέσεων με την ΕΟΚ αλλά συνέβαλε στο μέτρο του δυνατού σε μια προοδευτική πορεία της Κοινότητας. Σήμερα και αυτά δεν είναι αρκετά μπροστά στις ραγδαίες εξελίξεις.

- Είμαστε ακόμη και παραμένουμε χώρα της ευρωπαϊκής περιφέρειας, του ευρωπαϊκού Νότου.
- Συμμετέχουμε ταυτόχρονα σε ένα ευρύτερο συσχετισμό συμφερόντων λόγω της γεωπολιτικής μας θέσης στα οποία ηγεμονεύει η αμερικάνικη στρατηγική για την περιοχή.
- Δεχόμαστε επιπλέον μόνιμα την εξωτερική απειλή που είναι και μοναδική στον ευρωπαϊκό χώρο, από μια «σύμμαχο» χώρα.

Το ζήτημα της ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, κατά συνέπεια εξακολουθεί να πρυτανεύει στις βασικές αρχές και κατευθύνσεις μας. Πρέπει να ανταποκριθούμε στην **τριπλή πρόκληση** που απορρέει από αντίστοιχους υπαρκτούς κινδύνους:

1. Τον κίνδυνο της περιθωριοποίησης της χώρας από το Ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.
2. Τον κίνδυνο που καιροφυλαχτεί από τις ευρύτερες προσπάθειες ανακατανομής μελλοντικά των συνόρων στην περιοχή.
3. Τον κίνδυνο που παραμένει χειροπιαστός και εντείνεται με τη συνεχιζόμενη επεκτατική πολιτική της Άγκυρας και το νέο ρόλο που διεκδικεί η Τουρκία στην περιοχή.

*

17. Η απάντηση της συντηρητικής παράταξης στην τριπλή αυτή πρόκληση εξακολουθεί να παραμένει μια **στρατηγική «ΑΝΟΧΥΡΩΤΗΣ ΧΩΡΑΣ».**

- Υποτάσσεται πλήρως στην αμερικάνικη στρατηγική στην περιοχή αποδεχόμενη το ρόλο που επιφυλάσσουν οι ΗΠΑ για τη χώρα μας.
- Σπεύδει σε ένα διάλογο εφ' όλης της ύλης με την Τουρκία, ένα διάλογο που είναι εθνικά επικίνδυνος.
- Πειραματίζεται επικίνδυνα με ζητήματα εξωτερικής πολιτικής που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα.
- Αποδέχεται χωρίς όρους και ουσιαστικά χωρίς καμία διαπραγμάτευση τη δεδομένη περιθωριακή μας θέση στο διεθνή και ευρωπαϊκό καταμερισμό.

Με τη στρατηγική αυτή ο τόπος μπαίνει σε επικίνδυνο δρόμο και **τα ζητήματα της Ανεξαρτησίας γρήγορα θα αποτελέσουν το επίκεντρο μιας νέας πανεθνικής συσπείρωσης και κινητοποίησης.**

Η υποταγή της αξίωσης των ΗΠΑ να μετατρέψουν την Κρήτη σε στρατιωτικό προγεφύρωμά τους προς τη Μέση Ανατολή και η διαφαινόμενη επιθυμία μαζί με την Κύπρο να αποτελέσουν ένα άξονα κυριαρχίας των Αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων στην περιοχή, αποτελεί πράξη εθνικής υποτέλειας. Η ταυτόχρονη μονομερής αναγνώριση του Ισραήλ επιτείνει την εντύπωση της πλήρους συμφωνίας χωρίς κανένα όρο που να προστατεύει τα κυριαρχικά μας δικαιώματα.

Ταυτόχρονα αναγκαία ευρωπαϊκή στρατηγική αποτελεί άγνωστο έδαφος για την ελληνική δεξιά. Έπρεπε σήμερα πολιτεία και κοινωνία να δώσουμε το βάρος στην προετοιμασία για το 1992. Άρχισε ήδη η πρώτη φάση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης ερήμην της ελληνικής κυβέρνησης. Η μάχη για την απορρόφηση και

αύξηση των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων φαίνεται να αφήνει παγερά αδιάφορη την ελληνική πολιτική. Η Ελλάδα, από πρωταγωνίστη της προσπάθειας για την κοινωνική Ευρώπη, μετατρέπεται σε θεατή.

*

18. Οι πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις στη χώρα μας στη δεκαετία του '80 κυριαρχούνται από τα μεγάλα επιτεύγματα αλλά και τις ακολουθίες και τις καθυστερήσεις της πορείας της αλλαγής. Η πρώτη μεγάλη κατάκτηση είναι η δημοκρατική αναγέννηση της πατρίδας μας. Η κατοχύρωση της Λαϊκής Κυριαρχίας και της Δημοκρατίας. Με τη συνταγματική αναθεώρηση, το κλίμα ελευθερίας, την αποκατάσταση της ισονομίας, της ισοπολιτείας, των συνδικαλιστών ελευθεριών, την εθνική συμφιλίωση.

Παράλληλα, μειώσαμε αποφασιστικά τις κραυγαλέες κοινωνικές και εισοδηματικές ανισότητες και με την εφαρμογή μιας σταθερής κοινωνικής πολιτικής χτίσαμε με πολλή καθυστέρηση σε σχέση με την Ευρώπη ένα κράτος πρόνοιας που ανακούφισε τις ασθενέστερες τάξεις.

Η ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών συνοδεύτηκε από τη διεύρυνση και κατοχύρωση των διαδικασιών αντιπροσώπευσης και των θεσμών λαϊκής συμμετοχής.

Την εικόνα συμπληρώνει ο αγώνας των κοινωνικών δυνάμεων μέσα στους πρώτους θεσμούς της κοινωνικής αλλαγής. Ο δημοκρατικός προγραμματισμός, η αποκέντρωση, η αυτοδιοίκηση, η κοινωνικοποίηση, ο συνδικαλισμός, η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, το εθνικό σύστημα υγείας, βασικές επιλογές ενός νέου αναπτυξιακού μοντέλου και σοσιαλιστικής προοπτικής, έδωσαν μάχες με νίκες και ήττες στο ενεργητικό τους. Οι πρώτοι αναγκαίοι εκσυγχρονισμοί αποτελούν μια αναμφισβήτητη κατάκτηση.

*

19. Ταυτόχρονα, όμως, πειραματιστήκαμε χωρίς επιτυχία στην ανάγκη ριζικής αλλαγής του Κράτους. Ο ρόλος του παρά τα πρώτα αποφασιστικά βήματα της αποκέντρωσης παρέμειναν κυρίαρχος στη σχέση του με την κοινωνία και τους θεσμούς λαϊκής συμμετοχής. Δεν ολοκληρώσαμε τον κοινωνικό έλεγχο και τα πρώτα βήματα στη κοινωνικοποίηση ήταν δειλά. Δεν προχωρήσαμε γρήγορα στην αναγκαία παραγωγική αναδιάρθρωση. Καθυστερήσαμε να αξιοποιήσουμε πολλές από τις εμπειρίες μας που έθεταν ερωτήματα φυσιογνωμίας και στρατηγικής. Πολλές φορές οι ενδιαμέσοι στόχοι σωστοί και αναγκαίοι μας ανάγκαζαν να απολογούμαστε στην καλλιέργεια της άμεσης και μαξιμαλιστικής προσδοκίας που δημιουργήσαμε, ενώ αποφύγαμε έγκαιρα να προχωρήσουμε σε κάποιες αναγκαίες αναθεωρήσεις. Τα λάθη και οι αδυναμίες μας, που εντοπίζονται κυρίως στο πρόσωπο της εξουσίας, η αλαζονία της εξουσίας και η αδυναμία της αποτροπής εκφυλιστικών φαινομένων, σκίασαν το έργο της Αλλαγής.

Η ενσωμάτωση πολλών κυβερνητικών στελεχών και η απόπειρα αλλαγών μέσα από τον Κρατικό μηχανισμό αλλά και η ταλάντευση οι υπαναχωρήσεις λόγω της κοντόφθαλμης καταμέτρησης του πολιτικού κόστους, επέτειναν τη φθορά.

Ο χωρισμός Κυβέρνησης - Κινήματος στον οποίο εκφυλίστηκε ο αναγκαίος διαχωρισμός Κόμματος και Κράτους στέρησε το Κίνημα από την αναγκαία δράση και έγκαιρη διορθωτική πορεία.

Οι επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης και η καθυστέρηση ορισμένων αναγκαίων προσαρμογών δημιούργησαν προβλήματα, που η αναγκαία αντιμετώπισή τους έφεραν δυσარέσκειες.

Η δημιουργία του ΑΝΤΙ-ΠΑ.ΣΟ.Κ. μετώπου και η αλλοπρόσαλη τακτική του Συνασπισμού ιδιαίτερα το καλοκαίρι και τις τελευταίες μέρες των εκλογών συνήργησαν ώστε η προηγούμενη φθορά του ΠΑ.ΣΟ.Κ. να μεταβληθεί σε οριακή αλλά σαφή νίκη της Ν.Δ. και παλινόρθωση μιας από τις πιο σκληρές συντηρητικές παρατάξεις που γνώρισε ο τόπος.

*

20. Στο εσωτερικό μέτωπο εξαπολύεται σάρωμα των κοινωνικών κατακτήσεων στο βωμό ενός αμφίβολου, ψευδεπίγραφου και σκληρού ταυτόχρονα εκσυγχρονισμού που σε ορισμένες πτυχές του είναι επαναφορά στον αναχρονισμό.

- Επιρρίπτεται με πρωτοφανή σκληρότητα το βάρος της κρίσης στις λαϊκές τάξεις, στον εργαζόμενο, στους μισθωτούς και στους συνταξιούχους.
- Με πολιτική αδεξιότητα εκτινάζεται στα ύψη ο πληθωρισμός με αποτέλεσμα τη ματαίωση της σταθεροποίησης, ιδιαίτερα λόγω της μεγάλης επιβάρυνσης της εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους.
 - Η δραματική αύξηση του κόστους χρήματος καταδικάζει αγρότες και μικρομεσαίους αλλά και σχεδόν όλα τα παραγωγικά στρώματα σε μαρασμό.
- Στασιμοπληθωρισμός και ανεργία ιδιαίτερα στους νέους και στις γυναίκες θα είναι τα σίγουρα αποτελέσματα της αντιαναπτυξιακής πολιτικής της Ν.Δ.
- Απειλούνται με αφελληνισμό τα πιο κερδοφόρα τμήματα δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.
- Εμπορευματοποιείται η Υγεία με το χτύπημα του Ε.Σ.Υ.
- Ιδιωτικοποιείται η Παιδεία και αγνοείται ο Πολιτισμός.
- Παραμελούνται οι ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού.
- Η προστασία του περιβάλλοντος υποβαθμίζεται ενώ με τις ρυθμίσεις για τα κτηματικά ομόλογα μπορεί να καταστραφεί το πολεοδομικό περιβάλλον.
- Με την ασυδοσία στο ωράριο των καταστημάτων αναιρείται ο εκσυγχρονισμός του ΠΑ.ΣΟ.Κ., απειλούνται με κλείσιμο χιλιάδες μικρομεσαίες εμπορικές επιχειρήσεις και δημιουργούνται πρόσθετα προβλήματα στη ρύπανση του περιβάλλοντος.
- Η ρύθμιση των παραμεθορίων περιοχών ανοίγει επικίνδυνο δρόμο για τα νησιά μας στην πιο ευαίσθητη περιοχή.
- Σαρώνονται οι εργασιακές σχέσεις και οι συλλογικές συμβάσεις και δυναμιτίζεται ο διάλογος ανάμεσα στους κοινωνικούς εταίρους. Το Συνδικαλιστικό Κίνημα βρίσκεται υπό διωγμόν.

- Εξαπολύεται πογκρόμ διώξεων στη Δημόσια Διοίκηση, στις Ένοπλες Δυνάμεις και στα Σώματα Ασφαλείας.
- Μεθοδεύεται η πλήρης άλωση της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης και συνεχίζονται οι πολιτικές διώξεις.
- Η αποκέντρωση και η ενίσχυση της Τ.Α. κινδυνεύουν να παραμείνουν αναμνήσεις μιας αξιόλογης προσπάθειας.
- Μέσα σ' αυτή τη λαίλαπα πρώτο θύμα αποτελεί η δημοκρατική λειτουργία του κοινοβουλίου, όπου η παραβίαση του Συντάγματος και η καταστρατήγηση του κανονισμού της Βουλής έγιναν πάγια τακτική της Ν.Δ.

Δ. Η ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟ

21. Η δική μας απάντηση για μια νέα εθνική στρατηγική στηρίζεται στις ακόλουθες θεμελιακές κατευθύνσεις:

1. Ένα προοδευτικό σχέδιο για την Ελλάδα, την Ευρώπη και τον κόσμο πρέπει να βασίζεται στην επανασύνδεση της οικονομίας με την πολιτική και την κοινωνία, στο στόχο της πολιτικής οικονομικής, και κοινωνικής Δημοκρατίας.
2. Προστατεύουμε αποφασιστικά τα εθνικά μας σύνορα από οποιαδήποτε επιβουλή διασφαλίζοντας κάθε στιγμή την εδαφική μας ακεραιότητα, με σύγχρονες και ισχυρές ένοπλες δυνάμεις.
3. Αγωνιζόμαστε μέσα από την ΕΟΚ σήμερα, την Ενωμένη Ευρώπη αύριο, στο διεθνή καταμερισμό, για τις ευρύτερες δυνατές βαθμίδες ελευθερίας και ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας αποδεχόμενοι τους κανόνες του ανταγωνισμού.
4. Οι σοσιαλιστικές αξίες και ιδιαίτερα ο ανθρωπισμός και η κοινωνική αλληλεγγύη που στην πατρίδα μας βρίσκουν την πιο αυθεντική τους έκφραση αποτελούν στοιχεία που ενώνουν τις προσπάθειες των προοδευτικών δυνάμεων στην κοινότητα, στοιχεία που μπορούμε και πρέπει να προβάλουμε και να αναπτύσσουμε στα πλαίσια ενός νέου διεθνισμού.
5. Εξακολουθούμε ταυτόχρονα να έχουμε μόνιμο προσανατολισμό στην Ειρήνη και να ενισχύουμε με κάθε τρόπο τη Διεθνή Συνεργασία για την αντιμετώπιση των κρίσιμων προβλημάτων του πλανήτη.

*

22. Η σοσιαλιστική προοπτική αποτελεί τη μόνη διέξοδο στο σύγχρονο κόσμο που μπορεί να εμπνεύσει τους κοινωνικούς αγώνες για μια καλύτερη ζωή.

Κρατάμε αλώβητο το τρίπτυχο των στρατηγικών μας στόχων για Εθνική Ανεξαρτησία, Λαϊκή Κυριαρχία, Κοινωνική Απελευθέρωση που κατοχυρώνονται και πραγματοποιούνται στα πλαίσια μιας σύγχρονης, δημοκρατικής, κοινοβουλευτικής και πλουραλιστικής κοινωνίας.

Πιστεύουμε στις αξίες του σοσιαλισμού, την ελευθερία, τη δημοκρατία, την ισότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και αλληλεγγύη.

Θέλουμε να εκφράσουμε τις δυνάμεις της παραγωγής, της εργασίας, του πολιτισμού, της οικολογίας μιας νέας διεθνιστικής αλληλεγγύης με κάθε προοδευτικό κίνημα που αγωνίζεται για την ειρήνη, την πρόοδο, την ευημερία και τον ανθρωπισμό.

Αγωνιζόμαστε μαζί με τα εθνικοαπελευθερωτικά και δημοκρατικά κινήματα ενάντια στο ρατσισμό, τις κάθε είδους διακρίσεις, για τα δικαιώματα των λαών και των πολιτών.

Πρωθούμε μια άλλη μορφή κοινωνικής οργάνωσης χωρίς καταπίεση, εκμετάλλευση και αλλοτρίωση με στόχο την πολιτική, κοινωνική και οικονομική δημοκρατία.

Αγωνιζόμαστε για δικαιότερη κατανομή του εισοδήματος και του πλούτου στον πλανήτη, ανάμεσα στα έθνη, ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις, ανάμεσα στους πολίτες.

*

23. Τα βασικά όπλα του Ελληνισμού για την εθνική επιβίωση, την ανάπτυξη και την ακεραιότητα της χώρας αποτελούν εκτός από την **Άμυνα** και την **Ασφάλεια**, η **Παιδεία**, ο **Πολιτισμός** και το **Περιβάλλον**.

Όπλα με τεράστια παραγωγική δυνατότητα που στηρίζουν τις σύγχρονες προοδευτικές αξίες του Ελληνισμού και αποτελούν τη δική μας συμβολή αλλά και άμυνα στον ειρηνικό ανταγωνισμό για την πρόοδο.

Άρα είναι επιλογές πρώτης προτεραιότητας για την εθνική στρατηγική.

Φιλοδοξούμε να συμπεριλάβουμε σ' αυτά και μια νέα σχέση του ατόμου με την παραγωγή και την παραγωγικότητα, μια νέα σχέση με την **Εργασία**.

Όχι σαν πηγή εκμετάλλευσης αλλά ως δημιουργική αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων του παραγωγικού δυναμικού της χώρας σε μια δικαιότερη και ελεύθερη κοινωνία.

* *

Τα εθνικά μας θέματα

24. Απέναντι στη μακροχρόνια στρατηγική του τουρκικού επεκτατισμού αντιτάσσουμε την εθνική μας στρατηγική που βασίζεται στη διαφύλαξη της ειρήνης και προϋποθέτει:

- Στην εναρμόνιση της πολιτικής Εθνικής Άμυνας και της εξωτερικής μας πολιτικής.
- Στην εμμονή στον αμυντικό χαρακτήρα της πολιτικής αυτής με γνώμονα την ανυποχώρητη υπεράσπιση της εδαφικής ακεραιότητας και διασφάλιση της εθνικής ανεξαρτησίας.
- Στην οργάνωση, εκπαίδευση, εξοπλισμό, σχεδιασμό και διάταξη των Ενόπλων μας Δυνάμεων με βάση την υπαρκτή και μόνιμη εξ Ανατολών απειλή.
- Στην εξασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής συναίνεσης των πολιτικών δυνάμεων στις βασικές επιλογές για την Άμυνα και τα εθνικά θέματα, καλλιέργεια κλίματος ομοψυχίας και πατριωτικής ενότητας όλου του Ελληνισμού.
- Στην προβολή, ανάδειξη και διάδοση των δικών μας θέσεων, και την αξιοποίηση των διεθνών μας ερεισμάτων.

25. Επιθυμούμε και πιστεύουμε στη διαμόρφωση καλών σχέσεων με την υπερατλαντική υπερδύναμη που θα πρέπει να στηρίζονται στο σεβασμό της **εθνικής κυριαρχίας**, την **ισοτιμία** και το **αμοιβαίο συμφέρον**.

Όμως η ύπαρξη ξένων βάσεων εμπλέκει τη χώρα μας σε αντιπαραθέσεις και την εκθέτει σε ανυπέρβλητους κινδύνους. Η συμφωνία του 1983 που αποτέλεσε νόμο του Κράτους προέβλεπε απομάκρυνση των αμερικανικών βάσεων.

Η κυβέρνηση της Ν.Δ. ανατρέποντας αυτή την πολιτική, προώθησε νέα συμφωνία χωρίς όρους και χωρίς τις απαιτούμενες εθνικές εγγυήσεις που επιτρέπουν όχι μόνο την παραμονή των βάσεων αυτών αλλά και παραπέρα επέκταση και ενίσχυσή τους. **Η Κρήτη γίνεται πλέον προγεφύρωμα για να προωθηθεί η νέα γεωπολιτική στρατηγική των ΗΠΑ στη Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή.** Θεωρούμε ότι η νέα συμφωνία είναι βλαπτική για τα εθνικά συμφέροντα και **επιμένουμε στη θέση μας για το δημοψήφισμα.**

*

26. Το **Κυπριακό** αποτελεί μέγιστο εθνικό μας θέμα. Μια ρύθμιση που δεν θα διασφαλίζει την επιβίωση του Κυπριακού Ελληνισμού θα έχει γενικότερες συνέπειες για τον Ελληνισμό αλλά και για τη χώρα μας. Μια δίκαιη και βιώσιμη λύση πρέπει να στηρίζεται στο σεβασμό της ανεξαρτησίας, της κυριαρχίας, και της εδαφικής ακεραιότητας της Κύπρου. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να αποχωρήσουν τα Τουρκικά στρατεύματα κατοχής, οι Τούρκοι έποικοι και να εξασφαλιστεί η επιστροφή των προσφύγων στις εστίες τους. Θα πρέπει επίσης να διασφαλιστούν η δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα για όλους τους κατοίκους, η κατοχύρωση των δικαιωμάτων της πλειοψηφίας, ο σεβασμός, των δικαιωμάτων της μειοψηφίας, και η εφαρμογή των τριών ελευθεριών, διακίνησης, εγκατάστασης και κτήσης περιουσίας. Καμία χώρα δεν θα έχει δικαίωμα διατήρησης στρατευμάτων στην Κύπρο και καμία χώρα δεν θα έχει δικαίωμα επέμβασης.

Μόνο μια λύση που θα διασφαλίζει τις πιο πάνω αρχές θα επιτρέψει την επιβίωση της Κυπριακής Δημοκρατίας και την ειρηνική συμβίωση Ελλήνων και Τούρκων στο νησί. Η Ελληνική πλευρά έχει επιδείξει όλα αυτά τα χρόνια καλή πίστη και διάθεση για μια ειρηνική λύση σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς δικαίου και τις αποφάσεις των διεθνών οργανισμών.

Η συνεχιζόμενη εκκρεμότητα στο Κυπριακό οφείλεται αποκλειστικά στην αδιάλλακτη και επεκτατική πολιτική της Τουρκίας, η οποία επιχειρεί να νομιμοποιήσει τα τετελεσμένα της εισβολής και να δημιουργήσει ξεχωριστό Τουρκοκυπριακό κράτος, γεγονός που θα της επιτρέψει να ασκεί συγκυριαρχία πάνω στο νησί.

Η πολιτική αυτή θέτει σε κίνδυνο την ειρήνη και την ασφάλεια σ' ολόκληρη την περιοχή και με την έννοια αυτή το Κυπριακό είναι θέμα που απασχολεί ολόκληρη τη διεθνή κοινότητα.

Εμείς έχουμε πάρει ξεκάθαρη θέση και δεσμευθεί ότι οποιαδήποτε παραπέρα επεκτατική ενέργεια της Τουρκίας στην Κύπρο θα αποτελέσει για την Ελλάδα αιτία πολέμου με την Τουρκία. **Για μας ο αμυντικός χώρος Ελλάδας - Κύπρου είναι ενιαίος.** Κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις ο κυπριακός αγώνας χρειάζεται στρατεύση όλων των εθνικών δυνάμεων και μια συναινετική εθνική στρατηγική στην Ελλάδα.

Συμπαράτασόμαστε με τον αγώνα του κυπριακού ελληνισμού για εθνική επιβίωση και υποστηρίζουμε κάθε ενέργεια της κυπριακής κυβέρνησης, που θα διασφαλίζει το ενιαίο, αδιαίρετο, κυρίαρχο και αδέσμευτο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Παράλληλα με την πολιτική του διαλόγου υποστηρίζουμε μεγαλύτερη εμπλοκή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, προωθούμε την Κυπριακή αίτηση για ένταξη στην ΕΟΚ, και την παραπέρα διεθνοποίηση του προβλήματος.

*

27. Στο **Βαλκανικό χώρο**, γνώμονας της πολιτικής μας είναι η επιδίωξη σταθερής φιλίας και επικοδομητικής συνεργασίας με όλες τις χώρες και η ενίσχυση ακόμη περισσότερο των σχέσεων σε όλους τους τομείς.

Προϋπόθεση όμως κάθε συνεργασίας είναι ο σεβασμός των συνόρων, της εδαφικής ακεραιότητας και κυριαρχίας των Βαλκανικών χωρών. Υποστηρίζουμε την ενίσχυση της Διαβαλκανικής Συνεργασίας στον πολιτικό και στον οικονομικό τομέα, γεγονός που θα συμβάλει στην εκτόνωση εθνικιστικών προβλημάτων, στην περαιτέρω σύσφιξη των σχέσεων των χωρών και στη διατήρηση της ειρήνης και της ασφάλειας στην περιοχή. Η ιδιότητα της Ελλάδας ως μέλους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας επιτρέπει στη χώρα μας να διαδραματίσει ένα ιδιαίτερο ρόλο στην περιοχή συμβάλλοντας προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης των κρατών της Βαλκανικής.

Οι σχέσεις μας με τη Γιουγκοσλαβία θα πρέπει να θεμελιωθούν στον αμοιβαίο σεβασμό της εθνικής ανεξαρτησίας και κυριαρχίας κάθε χώρας χωρίς επεμβάσεις στα εσωτερικά. Η Γιουγκοσλαβία θα πρέπει να εγκαταλείψει την πολιτική της σχετικά με το ανύπαρκτο «Μακεδονικό» ζήτημα.

Οι σχέσεις μας με τη Βουλγαρία θα πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω σε διμερές επίπεδο, ενώ οι σχέσεις μας με την Αλβανία θα πρέπει να βασίζονται σε μια πολιτική προσέγγισης, η μόνη που μπορεί να εγγυηθεί την ουσιαστική υπεράσπιση των δικαιωμάτων και συμφερόντων της ελληνικής μειονότητας.

Δικαιώματα και συμφέροντα που στηρίζουμε με κάθε τρόπο. Ταυτόχρονα σε ολόκληρη τη Βαλκανική ενισχύουμε τις δυνάμεις της δημοκρατικής μεταρρύθμισης.

*

28. Η Τουρκία αμφισβητεί έμπρακτα τις διεθνείς συμφωνίες και συμβάσεις που καθορίζουν το καθεστώς στην περιοχή μας όπως και

τους διεθνείς κανόνες, ασκώντας μια επεκτατική πολιτική που συνιστά μια άμεση απειλή για την εδαφική μας ακεραιότητα.

- αμφισβητεί το κύρος του εθνικού μας εναέριου χώρου και τις ρυθμίσεις του ICAD στο Αιγαίο, (FIR Αθηνών).
- Απειλεί με πόλεμο στην περίπτωση που ασκώντας το νόμιμο δικαίωμά μας επεκτείνουμε τα χωρικά μας ύδατα στα 12 Ν.μ.
- Επιδιώκει να οριοθετήσουμε την υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου με βάση την αρχή της «ισότητας» και όχι το δίκαιο της θάλασσας.
- αμφισβητεί το δικαίωμα αμυντικής προστασίας των νησιών μας στο Ανατολικό Αιγαίο παρερμηνεύοντας διεθνείς συνθήκες και συμβάσεις.
- Υποκινεί ζήτημα «μειονότητας» στη Δ. Θράκη.

Έχουμε διακηρύξει ότι δεν διεκδικούμε τίποτα αλλά και δεν είμαστε διατεθειμένοι να παραχωρήσουμε τίποτα από τα κυριαρχικά μας δικαιώματα.

Πάγια αρχή μας στις Ελληνοτουρκικές σχέσεις είναι η **ειρηνική συνύπαρξη των δύο λαών μας.**

Θα καταβάλουμε κάθε προσπάθεια, ώστε να εξασφαλισθούν οι όροι εκείνοι, που δεν θα πυροδοτούν την ένταση και την σύγκρουση.

Η απόπειρα δημιουργίας **θέματος μουςουλμανικής μειονότητας στη Θράκη** από την πλευρά της Τουρκίας μαρτυρεί τον μακροπρόθεσμο στόχο της να προβάλει αξιώσεις στην περιοχή υπονομεύοντας έτσι την εθνική κυριαρχία και την ανεξαρτησία της χώρας μας. Η μουςουλμανική μειονότητα απολαμβάνει των δικαιωμάτων των Ελλήνων πολιτών θα καταβάλουμε κάθε προσπάθεια, ώστε να ανατραπεί η δημιουργία εστίας ανωμαλίας. Η ολόπλευρη ανάπτυξη — οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική — της Θράκης αποτελεί την απάντηση στα προβλήματα που υπάρχουν και στους Χριστιανούς και στους Μουσουλμάνους πολίτες. Ο χειρισμός του ζητήματος είναι καθαρά εσωτερικό θέμα της Ελλάδας και η προσπάθεια διεθνοποίησής του εξυπηρετεί τους τουρκικούς στρατηγικούς στόχους.

Το μόνο θέμα προς επίλυση μεταξύ των δύο χωρών είναι το νομικό θέμα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας με την παραπομπή του στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

*

29. Η σταδιακή αποδέσμευσή μας από το γνωστό παραδοσιακό Νατοϊκό πλαίσιο δύναμης, το οποίο ηγεμονευόταν από τις ΗΠΑ και το οποίο, ούτε εθνικά διασφαλίζει τα σύνορά μας, ούτε επηρεάζεται ο χαρακτήρας και ο διεθνής προσανατολισμός του από τις εθνικές παρεμβάσεις, **εξακολουθεί να είναι στόχος μας.**

Ένας στόχος που συνδυάζεται σήμερα με τη συνειδητή συμμετοχή μας στο έντονο διεθνοποιούμενο και ολοκληρούμενο ευρωπαϊκό πλαίσιο δομής και δύναμης, το οποίο:

- βρίσκεται σε φάση σταδιακής απόκτησης μιας πιο έντονης αυτονομίας από τις Η.Π.Α.,

- μπορεί να επηρεαστεί ο χαρακτήρας του και ο διεθνής προσανατολισμός του,
- έχει ενδυνάμει δημοκρατική δομή και λειτουργία,
- μπορεί να διασφαλίζει σημαντικά εθνικά συμφέροντα μετά από κατάλληλες εθνικές παρεμβάσεις.

Η υποστήριξή μας στο νέο πανευρωπαϊκό σύστημα ασφαλείας προϋποθέτει τη σαφή οριοθέτηση των ευρωπαϊκών συνόρων και την άμυνά τους που ταυτίζονται στην περιοχή μας με τα εθνικά μας σύνορα. Επίσης δεν θεωρούμε θετικό βήμα τη μετεξέλιξη του ΝΑΤΟ σε πολιτικό οργανισμό και στην οποία δεν συμφωνούμε.

* * *

Η ευρωπαϊκή στρατηγική

30. Το 1992, όπως προσδιορίστηκε από την ενιαία πράξη είναι μια αποφασιστική χρονιά για τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η δημιουργία της εσωτερικής αγοράς ανοίγει νέους ορίζοντες αλλά έχει, ταυτόχρονα, ορισμένες αρνητικές επιπτώσεις, ιδιαίτερα στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες. Η παράλληλη πρόοδος των οικονομικών και των κοινωνικών πτυχών της πορείας ενοποίησης είναι ο μόνος τρόπος για να καταστεί η αλλαγή του 1992 επωφελής για όλες τις χώρες και όλους τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Στην κατεύθυνση αυτή απαιτείται η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου προγράμματος που θα στοχεύει:

- α. στην υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, με μια στρατηγική επιλεκτικής τομεακής ανάπτυξης για τη δημιουργία απασχόλησης
- β. στην οικονομική και κοινωνική συνοχή με τη διπλή της διάσταση της σύγκλισης των επιπέδων ανάπτυξης μέσα στην Κοινότητα και την οικοδόμηση του ενιαίου κοινωνικού χώρου που θα βασίζεται σε υψηλά επίπεδα κοινωνικής προστασίας
- γ. στην αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος που πρέπει να συνδυάζεται με την ανάπτυξη των κοινωνιών μας σε οικονομικό, τεχνολογικό και επιστημονικό επίπεδο
- δ. στην δημοκρατική οικοδόμηση της Ευρώπης με την ενίσχυση της δημοκρατικής λειτουργίας των θεσμών και την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των Ευρωπαίων πολιτών.

Η οικοδόμηση της Ευρώπης δεν μπορεί να περιοριστεί στην οικονομική και την κοινωνική διάστασή της.

Ο πλούτος της Ευρώπης συνιστάται τόσο στην πολιτιστική πολυμορφία της όσο και στον οικουμενικό της χαρακτήρα.

Πιστεύουμε στην ανάγκη ενίσχυσης της Ευρωπαϊκής πολιτισμικής ταυτότητας και στη διαφύλαξη της πολιτισμικής κληρονομιάς των λαών της Ευρώπης.

31. Οι εξελίξεις στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και η Γερμανική ενοποίηση θέτουν επιτακτικά την ανάγκη της επιτάχυνσης της πορείας ολοκλήρωσης και της ενίσχυσης της συνοχής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πρέπει να εφαρμόσει ένα πρόγραμμα ενίσχυσης και συνεργασίας με τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης που έχουν δρομολογήσει τις πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις. Στόχος μας είναι, η δημιουργία όρων ανάπτυξης των χωρών αυτών και η προώθηση μιας πολυεπίπεδης μακρόπνοης συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, αποτρέποντας, έτσι, την εκμετάλλευση της σημερινής συγκυρίας για τη δημιουργία νέων μορφών εξάρτησης, που θα υποθηκεύσουν την πορεία τους στο μέλλον.

Η μελλοντική φυσιογνωμία της Ευρώπης, που θέλουμε, απαιτεί σήμερα τη διεύρυνση της συνεργασίας και με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης ελεύθερων Συναλλαγών. Το επίπεδο της οικονομικής τους ανάπτυξης και το κοινωνικό κράτος που έχουν οικοδομήσει διευκολύνουν τη δημιουργία του κοινού Ευρωπαϊκού Οικονομικού χώρου, την κοινή αναζήτηση για την Κοινωνική Ευρώπη, την κοινή προσπάθεια για την προστασία του περιβάλλοντος. Οι νέοι, όμως, προσανατολισμοί της Κοινότητας πρέπει να συνδυασθούν με την παραπέρα ανάπτυξη των διαρθρωτικών πολιτικών και την προσαρμογή του Κοινοτικού προϋπολογισμού τις νέες συνθήκες. Σήμερα, υπάρχουν οι όροι για τη δημιουργία μιας νέας τάξης στην Ευρώπη που θα βασίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ασφάλειας, της συνεργασίας και της ειρήνης.

Η μελλοντική αρχιτεκτονική της Ευρώπης πρέπει να στηρίζεται σε μια ισχυρή Κοινότητα των 12 κρατών, με συνοχή και αλληλεγγύη. Προϋπόθεση για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι η οικονομική και νομισματική ένωση και ταυτόχρονα, η έναρξη της διαδικασίας για την πολιτική ένωση.

Η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση δεν μπορεί να περιορισθεί στην οικονομική φιλελευθεροποίηση και να λειτουργήσει ως πρόσχημα για την υποβάθμιση των περιφερειακών πολιτικών και την ακύρωση των κοινωνικών κατακτήσεων.

Βασικός στόχος της οικονομικής και νομισματικής ένωσης πρέπει να είναι η οικονομική ανάπτυξη, η οικονομική και κοινωνική συνοχή, η διασφάλιση της κοινωνικής και περιβαλλοντικής Ευρώπης. Η Διακυβερνητική Διάσκεψη για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση πρέπει να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και με την Διακυβερνητική Διάσκεψη για την πολιτική Ένωση. Τα αποτελέσματα των δύο Διασκέψεων πρέπει να επικυρωθούν από τα εθνικά Κοινοβούλια, ταυτόχρονα, πριν το τέλος του 1992.

Η ενίσχυση της δημοκρατικής λειτουργίας και της συνεργασίας των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προϋποθέτει τη συνεργασία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με τα Εθνικά Κοινοβούλια, τη διεύρυνση των αρμοδιοτήτων του και την κατοχύρωση της διαδικασίας της συναπόφασης με το Συμβούλιο.

Ταυτόχρονα πρέπει να καλυφθεί το πλήρες φάσμα των μεταρρυθμίσεων σε θεσμικό επίπεδο και των αλλαγών στις συνθήκες για να διασφαλισθεί η ανάπτυξη κοινοτικής κοινωνικής πολιτικής και προστασίας του περιβάλλοντος.

Ο νέος ρόλος της Ευρώπης στον κόσμο προϋποθέτει την μετεξέλιξη της πολιτικής Συνεργασίας και την ανάπτυξη μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής προσανατολισμένης στην ειρήνη, τη συνεργασία, την αλληλεγγύη, την ανάπτυξη του τρίτου κόσμου, τη δημιουργία μιας δικαιότερης παγκόσμιας τάξης.

Στόχος μας πρέπει να είναι η διαμόρφωση ενός νέου καθεστώτος για την ασφάλεια και τη συνεργασία στην Ευρώπη.

Στην κατεύθυνση αυτή πρέπει να εντείνουμε τις προσπάθειές μας για την πλήρη αποπυρηνικοποίηση της Ευρώπης, την αποχώρηση των στρατιωτικών δυνάμεων των ΗΠΑ και της ΕΣΣΔ από τις Ευρωπαϊκές χώρες την σταδιακή αποδυνάμωση και κατάργηση των δύο συνασπισμών.

*

32. Σε ότι αφορά την Οικονομική και Νομισματική Ένωση πρέπει:

1. Να προωθεί την αναβάθμιση της Οικονομικής και Κοινωνικής συνοχής που μπορεί να βοηθήσει τις απαραίτητες κοινωνικές συγκλίσεις.
2. Να ενισχύσει το ρόλο και τις εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, και να κατοχυρώνει τον Ενιαίο Κοινωνικό Χώρο.
3. Να διεκδικεί γενναία αύξηση των ιδίων πόρων της Κοινότητας για την εξασφάλιση των πόρων που απαιτούνται για τη νομισματική ενοποίηση και τη συνέχιση της μεταφοράς πόρων προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές.
4. Να διευρύνει τις διαρθρωτικές πολιτικές ώστε να απορροφηθούν με το μικρότερο κοινωνικό και οικονομικό κόστος οι κραδασμοί της νομισματικής ενοποίησης.
5. Η ένταξη της δραχμής στο συναλλαγματικό μηχανισμό του ΕΝΣ πρέπει να συνδυαστεί με την διεύρυνση του μηχανισμού κοινοτικής συνδρομής στα ισοζύγια εξωτερικών συναλλαγών.

*

33. Η δημιουργία της Κοινωνικής Ευρώπης, που αποτελεί μια από τις δυναμικές προτάσεις μας και ως αρχή βρήκε σύμφωνη την Κοινότητα, συμβαδίζει απολύτως με τις προσπάθειές μας για περισσότερη Κοινωνική δικαιοσύνη.

Όλο και περισσότεροι στην Κοινότητα συμφωνούν ότι:

Δεν είναι δυνατή η ανάκαμψη αν δεν αλλάξει η παγκόσμια κατάσταση που κρατάει τη μισή ανθρωπότητα σε κατάσταση φτώχειας.

Η προώθηση της απασχόλησης κρίνεται σήμερα ως σημαντικός μακροοικονομικός στόχος και η καταπολέμηση της ανεργίας μείζον πολιτικό κοινωνικό και αναπτυξιακό θέμα.

Η υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων αποτελεί ταυτόχρονα εργατικό δικαίωμα αλλά και υποχρέωση των επιχειρήσεων για να αυξήσουν την παραγωγικότητά τους.

Η συνέχιση των διακρίσεων, ιδιαίτερα με την καταστράγγιση της ισότητας των δύο φύλλων αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για την Κοινότητα.

Η προστασία του Περιβάλλοντος όχι μόνο δεν αντιστρατεύεται την ανάπτυξη αλλά αποτελεί βασικό στόχο της.

Σε περιόδους οικονομικής κρίσης δεν μπορεί να θυσιάζεται το Κράτος Πρόνοιας. Αντίθετα οι ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού τότε πρέπει να προστατεύονται περισσότερο. Η διαμόρφωση μιας Κοινωνίας Αλληλεγγύης κρίνεται απαραίτητη.

Οι ανισότητες από χώρα σε χώρα, αλλά και οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες αποτελούν βασικό περιοριστικό παράγοντα τόσο για την Κοινωνική όσο και για την οικονομική συνοχή.

Η Παιδεία τώρα καταγράφεται ως το μείζον θέμα. Το τρίπτυχο «Διάλογος - Συμμετοχή - Γνώση» αποτελεί για πολλές χώρες της Κοινότητας αλλά ιδιαίτερα για τις προοδευτικές δυνάμεις το βασικό μήνυμα του εκσυγχρονισμού.

Η αναζήτηση νέων κοινωνικών συναινέσεων γύρω από τις εργασιακές σχέσεις και τη βελτίωση της παραγωγικότητας όλων των συντελεστών της παραγωγής, απαιτεί κοινωνικό διάλογο, υπεύθυνη συμμετοχή και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό.

Οι ανθρώπινες αξίες και ο πολιτισμός μπορεί να αποτελέσουν για την Κοινότητα, την Ευρώπη και φυσικά για τη χώρα μας, το μεγαλύτερο όπλο άμυνας απέναντι στην απόπειρα πολιτικού, κοινωνικού και πολιτιστικού ελέγχου του ανθρώπου μέσω της τεχνολογίας.

*

Η αναπτυξιακή στρατηγική

34. Η αναπτυξιακή στρατηγική πρέπει να αντιμετωπίσει οριστικά το αναπτυξιακό έλλειμμα που αποτελεί γεννεσιουργό αίτιο της δημιουργίας των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και των ελλειμμάτων του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών. Αξιοποιεί τις δυνατότητες της κοινοτικής πολιτικής επηρεάζοντας την προοπτική της.

Το πλαίσιο που καθορίζει τους στόχους της αναπτυξιακής μας στρατηγικής είναι:

- * Η αποκλιμάκωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών
- * Η προώθηση ανοδικής αναπτυξιακής πορείας και η αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης της οικονομίας.
- * Η προστασία του εισοδήματος των εργαζομένων και η διασφάλιση συνέχισης της κοινωνικής προστασίας.

Αυτά προϋποθέτουν την μεταφορά πόρων από την υπερκατανάλωση στις επενδύσεις και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της εθνικής οικονομίας και των επιχειρήσεων και αυτά με τη σειρά τους:

- Βελτίωση της παραγωγικότητας όλων των συντελεστών της παραγωγής.
 - Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και των παρεχομένων υπηρεσιών.
 - Βελτίωση της αξιοπιστίας στις συναλλαγές.
 - Επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής και τεχνολογικής βάσης τους.
 - Μεταφορά πόρων όχι με την ταμειακή και αλυσιτελή υπερφορολόγηση της υποχρεωτικής κατανάλωσης αλλά με την δικαιότερη φορολογική κατανομή των βαρών και την πάταξη της φοροδιαφυγής.
- Η αναπτυξιακή στρατηγική απαιτεί δύο παράλληλες κρίσιμες σημασίας επιλογές:
1. Το Δημοκρατικό Εκσυγχρονισμό, στην παραγωγή, το κράτος, τους θεσμούς, τις οικονομικές μονάδες, τις επιχειρήσεις.
 2. Έναν Πραγματικό Κοινωνικό Συμβόλαιο για ένα μεσοπρόθεσμο παραγωγικό σχέδιο.

*

35. Κεντρικοί στόχοι και κατευθύνσεις στην αναπτυξιακή μας προσπάθεια είναι:

■ Σε ότι αφορά τις επιλογές των προτεραιοτήτων για την κατανομή των πόρων προηγούνται αυτές που αφορούν την εθνική μας επιβίωση. Που σημαίνει πόροι για την άμυνα και την προάσπιση της εδαφικής ακεραιότητας. Πόροι για την αποτροπή του αφεληνισμού της παραγωγικής βάσης. Πόροι για την παιδεία, τον πολιτισμό, το περιβάλλον και την τεχνολογική στρατηγική. Πόροι για την διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής προϋποθέτει συνέχεια και διεύρυνση του Κράτους Πρόνοιας:

■ Δεν πρέπει να σπαταλήσουμε τους πεπερασμένους μέχρι χθες και σήμερα ελλειπείς πόρους σε παραγωγή, σε κλάδους υψηλής τεχνολογίας παρά μόνο σε εξειδικευμένα προϊόντα με βάση πρόσφατες καινοτομίες.

Σε πρώτη φάση οι εξαιρετικά περιορισμένοι κλάδοι και υποκλάδοι πρέπει να καθοριστούν κυρίως με βάση το υπάρχον ανθρώπινο δυναμικό του ελληνισμού μέσα ή κυρίως έξω από τη χώρα μας προς τους οποίους πρέπει να δοθούν ισχυρότατα κίνητρα. Ανάλογα ισχυρότατα κίνητρα πρέπει να δοθούν σε ελάχιστες όμως αντίστοιχες επενδύσεις.

■ Στο αναπτυξιακό επίπεδο της χώρας μας αρμόζει μια τεχνολογική στρατηγική, που σταδιακά εξελίσσεται από την απόκτηση τεχνογνωσίας σε σειρά κλάδων χαμηλής και μέσης τεχνολογίας στη θεμελίωση της ανόδου προς την υψηλή τεχνολογία. Σ' αυτή τη φάση δεν μπορούμε να προσδοκούμε σε μια επιθετική τεχνολογική στρατηγική ούτε όπως να περιοριστούμε σε εξαρτημένη.

Πρέπει να επιλέξουμε τώρα την «μιμητική τεχνολογική στρατηγική» που ανοίγει το πακέτο της τεχνολογίας και δεν περιορίζεται σ' ένα εξάρτημα της αλυσίδας.

■ Ο ταχύτατος εκσυγχρονισμός της υλικοτεχνικής υποδομής ώστε το αργότερο μέχρι το 2000 να έχει ευθυγραμμιστεί με το μέσο τότε ευρωπαϊκό επίπεδο, ιδιαίτερα σ' ότι αφορά την ενέργεια, τις μεταφορές, τις συγκοινωνίες και τις τηλεπικοινωνίες. Γύρω από αυτή την γιγάντια προσπάθεια που απαιτεί την καθοριστική συμμετοχή του κράτους και του δημοσίου τομέα είναι απαραίτητο να κινητοποιηθεί και η ιδιωτική πρωτοβουλία και το ξένο κεφάλαιο και να αναπτυχθεί ένα συνοδευτικό πλέγμα μεταποιητικών δραστηριοτήτων.

■ Χρειάζεται εκσυγχρονισμός και αναδιοργάνωση του δημοσίου τομέα και της ιδιωτικής επιχείρησης μέσα από ένα πρόγραμμα επιμόρφωσης και εισαγωγής της πληροφορικής και της σύγχρονης γραφειωτικής. Στο ψευτοδίλλημα «κράτος ή ιδιώτες» απαντάμε ναι στην ιδιωτική πρωτοβουλία παράλληλα με την ανάπτυξη όλων των δυνατοτήτων ενός παραγωγικού κράτους.

Αυτός ο συνδυασμός κι όχι οι δημαγωγικές αντιλαϊκές μεθοδεύσεις θα αυξήσουν την παραγωγικότητα και επόμενα τον όγκο, την ποιότητα και την ποικιλία της παραγωγής.

■ Σε ότι αφορά τη Βιομηχανική Στρατηγική σ' αυτή τη φάση πρέπει να πρυτανεύσει ο μακροοικονομικός στόχος της αντιμετώπισης του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών και οι επιλογές μας για την τεχνολογία.

Λέμε ότι στους παρασιτικούς και διαμεσολαβητικούς κύκλους που επιδιώκουν την αποβιομηχάνιση της χώρας. Όμως η ελληνική βιομηχανία του μέλλοντος δεν μπορεί να είναι μία καθυστερημένη και επιδοτούμενη επανάληψη της εκβιομηχάνισης της προηγμένης Ευρώπης μετά από μερικές δεκαετίες. Η αυριανή βιομηχανική μας δομή πρέπει, να έχει ορίζοντα και προοπτική τον 21ο αιώνα.

■ Μπορούμε όμως να συμφωνήσουμε από τώρα ότι πρέπει να δώσουμε τη μάχη για να πετύχουμε: πρώτο σταθερό θετικό ισοζύγιο στα προϊόντα χαμηλής τεχνολογίας δεύτερο βελτίωση του ελλείματος στα προϊόντα μεσαίες τεχνολογίας τρίτο σταθερότητα στο έλλειμα προϊόντων υψηλής τεχνολογίας. Στο πρώτο πρέπει να δώσουμε το βάρος στις εξαγωγές βελτιώνοντας κυρίως την ποιότητα. Στο δεύτερο πρέπει να επανεξετάσουμε τη ξεχασμένη υπόθεση της υποκατάστασης των εισαγωγών μας, όπου φαίνεται να βρίσκεται και το μεγάλο πρόβλημα του ισοζυγίου.

■ Η παραδοσιακή βιομηχανία προκαλεί επιβάρυνση για το περιβάλλον. Ο Ελλαδικός χώρος δεν προσφέρεται για τέτοιου είδους εγκαταστάσεις, γιατί η οικολογική του ισορροπία είναι εύθραυστη και η πανταχού ιστορική μνήμη απαιτεί σεβασμό. Πρέπει λοιπόν να προσανατολιστούμε στην δημιουργία αποκεντρωμένων λογικού μεγέθους σύγχρονων μονάδων με προηγμένη μη ρυπαίνουσα τεχνολογία.

■ Η ενεργειακή πολιτική και η προστασία του περιβάλλοντος σε

συνδυασμό, με τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας και τον τουρισμό, πρέπει να στοχεύουν σε ολοκληρωμένα συμπλέγματα περιφερειακής ανάπτυξης. Αυτά όχι μόνο δεν αντιβαίνουν προς τη διαμορφούμενη πολιτική της Κοινότητας αλλά αντίθετα αποτελούν την κυρίαρχη επιλογή της.

Όλες οι αναπτυξιακές προσπάθειες πρέπει να τείνουν να ξεπεράσουν το υπ. αρ. 1 κοινωνικοοικονομικό και πολιτικό πρόβλημα της χώρας που είναι η ύπαρξη και η δυσλειτουργία της Αθηναϊκής μητρόπολης. Κάθε αναπτυξιακή απόφαση πρέπει να περιλαμβάνει κατά τρόπο άμεσο και αποφασιστικό το στοιχείο της αποκέντρωσης. Αποκέντρωση σε όλα τα πεδία της πολιτικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής.

■ Η συζήτηση για το ρόλο και τη σημασία της αγοράς έχει από καιρό δώσει τα συμπεράσματά της, η αγορά μεγιστοποιεί τις δυνατότητες της ανάπτυξης και εκλογικεύει τις οικονομικές επιλογές.

Δεν απαντάει όμως, σε σοβαρές επιτακτικές ανάγκες της περιοχής μας, όπως η περιφερειακή ανάπτυξη η πλήρης απασχόληση και η προστασία του περιβάλλοντος. Γι' αυτό χρειάζεται ο δημοκρατικός προγραμματισμός που πρέπει να συνδυάζει την σύγχρονη επιστήμη της τεχνολογίας με την έκφραση συγκροτημένης γνώμης από τους φορείς των παραγωγών και της κοινωνίας μέσα στα πλαίσια μιας γενικότερης συναίνεσης.

■ Η αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος είναι ένα σύγχρονο ζήτημα μεγάλης εθνικής σημασίας γιατί μακροπρόθεσμα θα κρίνει τη δυνατότητα επιβίωσης του ελληνισμού στο δύσκολο διεθνές περιβάλλον.

■ Μια νέα ολοκληρωμένη πολιτική ν' αναπτυχθεί για τον Απόδημο Ελληνισμό και τους μετανάστες. Για την ενίσχυση της πολιτικής στα ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ, για την αξιοποίηση της σωρευμένης γνώσης και εμπειρίας, για τη συμμετοχή στον τομέα της Ανάπτυξης, για την ολοκλήρωση και κατοχύρωση των πολιτικών, πολιτιστικών και κοινωνικών δικαιωμάτων τους.

■ Να διαμορφωθεί ένας νέος ΚΑΤΑΣΤΑΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ για τη νέα γενιά, που να αποτελέσει το πλαίσιο για την κατοχύρωση δικαιωμάτων αλλά και τη συμμετοχή. Μια Στρατηγική με τη Νεολαία για τη Νεολαία.

■ Η πολιτική της ισότητας των δύο φύλων και η κατάργηση των διακρίσεων πρέπει να ενταχθούν στην ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ με διαρκή επαγρύπνηση για τη συνεχή εφαρμογή στην πράξη των Νόμων, των πολιτικών προτάσεων και αποφάσεων.

*

36. Τα κύρια στοιχεία του ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ για τη επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων είναι:

1. Μια προγραμματική συμφωνία των εκπροσώπων του κεφαλαίου και της εργασίας για την αυτοσυγκράτηση τιμών και εισοδημάτων, με άμεσο στόχο την μείωση του πληθωρισμού και έμμεσους στόχους την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων και την μίωση του ελλείματος του ισοζυγίου πληρωμών.

2. Η συμμετοχή των εργαζομένων στον προγραμματισμό των επιχειρήσεων.
3. Η σύνδεση της αμοιβής με την παραγωγικότητα.
4. Η άρση των επιπτώσεων του πληθωρισμού στο εισόδημα των μισθωτών.
5. Η άρση των οικονομικών ανισοτήτων θα καθυστερήσει στα πλαίσια του αγώνα για εθνική επιβίωση, χωρίς σε καμία περίπτωση να εγκαταλείπεται.
Το Κράτος Πρόνοιας στρέφεται κυρίως στις πραγματικά ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Δεν μπορούν όμως ταυτόχρονα να διεκδικείται διεύρυνση προνομίων.
Απαιτούνται θυσίες αλλά και τα βάρη να είναι ανάλογα των δυνατοτήτων.
6. Η αύξηση των εσόδων του κράτους, με κύρια μέσα, την ανάπτυξη της άμεσης φορολογίας και την συστηματική πάταξη της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας.
7. Η βελτίωση της απόδοσης του δημοσίου τομέα, με κύρια μέσα την εμπάθυνση του εκδημοκρατισμού, της διαφάνειας, και της αξιοκρατίας σε όλους τους τομείς.
8. Η ολοκλήρωση του κοινωνικού ελέγχου.

*

37. Στο κοινωνικό συμβόλαιο το μαζικό κίνημα αποτελεί τον πιο σημαντικό παράγοντα χωρίς τον οποίο δεν μπορεί να προχωρήσουν ο εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη. Πρέπει να οριοθετήσουμε σ' αυτό τη νέα σχέση ανάμεσα στη δημιουργική εργασία, την παραγωγική επιχείρηση και το αποδοτικότερο κράτος.
Αυτό συνεπάγεται το οριστικό ξεπέρασμα της λογικής «συντεχνειασμού», του «άκριτου διεκδικητισμού» του «κομματισμού». Οι νέες εργασιακές σχέσεις, η προστασία του εισοδήματος των εργαζομένων, η απασχόληση, η συμμετοχή στην κοινωνική και πολιτιστική δράση, είναι το πεδίο διεκδίκησης ταυτόχρονα με την υπεράσπιση των κατακτήσεων του που σήμερα αμφισβητούνται.

* * *

Ε. ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

38. Παρά την προοδευτική αλλαγή του πολιτικού και κοινωνικού χάρτη που συντελέστηκε στη δεκαετία, η πατρίδα μας **εξακολουθεί να έχει τα χαρακτηριστικά μιας περιφερειακής χώρας στην οικονομική και κοινωνική της δομή.**

Παραμένουν προβλήματα κυρίαρχα η εξαρτημένη και μεταπρατική αστική τάξη, το αντιπαραγωγικό και γραφειοκρατικό κράτος, η υπέρμετρη διόγκωση του τριτογενούς τομέα, η εκτεταμένη μορφή παραοικονομίας.

Ταυτόχρονα η κοινωνική διάταξη εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από ρευστότητα και μεταβατικότητα, από έλλειψη σταθερής αντιστοιχίας ανάμεσα στις ανάγκες του παραγωγικού, εκσυγχρονισμού και τις παραδοσιακές συμπεριφορές και νοοτροπίες.

*

39. **Ωστόσο η κοινωνική διαστρωμάτωση, οι καταβολές και τα πολιτικά αιτήματα των κοινωνικών δυνάμεων άλλαξαν ουσιαστικά.**

Νέες κοινωνικές δυνάμεις εισέβαλαν δυναμικά στο προσκήνιο, νέες κοινωνικές και πολιτικές εξουσίες και συσχετισμοί δημιουργήθηκαν στις τοπικές κοινωνίες, νέα συμφέροντα συγκρούονται σήμερα.
Η κοινωνική και οικονομική πολιτική του ΠΑΣΟΚ:

- αναβάθμισε την παραγωγική και οικονομική θέση των ασθενέστερων τάξεων (αγροτική, μικρομεσαία, εργατική).
- επιτάχυνε τη διαδικασία ένταξης στον αστικό ιστό νέων οικονομικών δυνάμεων μέσα από την περιφερειακή ανάπτυξη, το κράτος πρόνοιας, τα δημόσια έργα, την αξιοποίηση των αναπτυξιακών νόμων και τις ιδιωτικές επενδύσεις.
- έφερε κοινωνικές δυνάμεις που βρίσκονταν στο περιθώριο μέσα ή κοντά στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Με αυτή την εξέλιξη αυξήθηκαν σημαντικά τα τεχνοκρατικά, διευθυντικά, διαχειριστικά μεσαία στρώματα, ενώ και ένα μικρό τμήμα του βιομηχανικού και διανεμητικού κεφαλαίου αναδεικνύει ένα αξιοσημείωτο δυναμισμό.

Όλα αυτά τροφοδοτούν την εντύπωση ότι **το οικονομικό στοιχείο, περιθωριακό μέχρι πριν λίγα χρόνια σε σχέση με την κυριαρχία του πολιτικού (κράτος, μνήμες, εμφύλιος) αποκτά αποφασιστική θέση στην πολιτική συμπεριφορά διαρκώς ευρύτερων κοινωνικών στρωμάτων.**

*

40. Το **μαζικό κίνημα** ακολούθησε μια ανοδική πορεία από τη μεταπολίτευση μέχρι τα πρώτα χρόνια της Αλλαγής.

Στήριξε κυρίως τον διεκδικητικό, αντι-δεξιό, ταξικό χαρακτήρα του στην κατεύθυνση αποκατάστασης των κραυγαλέων κοινωνικών ανισοτήτων και αδικιών.

Ταυτόχρονα διεκδίκησε και κατοχύρωσε τη θέση του μέσα στους νέους θεσμούς.

Η σχέση του με την εξουσία και τη διαχείριση των νέων του αρμοδιοτήτων και ρόλων από την άλλη μεριά και ο έντονος κομματισμός που επικράτησε στις γραμμές του το οδήγησαν σε κρίση και αφυδάτωση της κοινωνικής του δυναμικής από το 1984.

Εδώ και αρκετό καιρό το κύριο μέτωπο της δράσης του είναι η **αυτόνομη έκφραση της νέας κοινωνικής δυναμικής** που διαμορφώνεται κάτω από την αυταρχική και αντιλαϊκή πολιτική της Ν.Δ. Η πορεία του από τη διεκδίκηση στην ισότιμη και υπεύθυνη στάση του κοινωνικού εταίρου που ξέρει αυτόνομα να διεκδικεί τα δικαιώματά του και να διασφαλίζει την ενότητα των λαϊκών συμφερόντων, είναι η αιχμή του σήμερα.

Ήδη βρίσκεται σε εξέλιξη η κοινωνική αντιπολίτευση που θα το οδηγήσει σε νέους κοινωνικούς και μαζικούς αγώνες.

*

41. Την ίδια εποχή **νέα έντονα προβλήματα** έκαναν την εμφάνισή τους. Ποιότητα ζωής, περιβάλλον, οικολογία, ισότητα των φύλων, νέες επαγγελματικές εξειδικεύσεις. Νέες αξίες, πρότυπα και πρακτικές εγκαθιδρύονται.

Τα μεσαία στρώματα, οι διανοούμενοι, η νεολαία, οι γυναίκες, γίνονται οι πιο ευαίσθητοι δείκτες αυτών των κραδασμών, αποστασιοποιούνται από τις παραδοσιακές πρακτικές.

Τα παραδοσιακά κόμματα προσπαθούν με μεγάλη καθυστέρηση, αναστολές, και δυσκολίες να προσαρμοστούν αλλά μέχρι σήμερα παραμένουν προσηλωμένα στις παλιές συνταγές.

Και ενώ το ΠΑΣΟΚ εν δυνάμει μπορούσε να εκφράσει το νέο ριζοσπαστισμό, με τη οίηση και πρακτική της εξουσίας, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, δεν κάλυψε το κενό.

Έτσι η **νέα κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα θρέθηκε σε αναντιστοιχία με τις πολιτικές δυνάμεις** και αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό στοιχείο στην πολιτική κρίση της εποχής.

*

42. Η συντηρητική στροφή στο πολιτικό επίπεδο δεν πρόκειται να δώσει καμία λύση. Η οριακή πλειοψηφία της Ν.Δ. και η εύθραυστη ισορροπία που συνεπάγεται είναι μια μεταβατική φάση στην πορεία των πολιτικών μας πραγμάτων. Το πλαίσιο της ενότητάς της βρίσκεται στην επιταγή «να γίνει η Δεξιά καθεστώς».

Οι φυγόκεντρες τάσεις που υπήρχαν και υπάρχουν υποτάχτηκαν πρόσκαιρα σ' αυτή την επιταγή.

Από κει και πέρα η πολιτική της είναι αναποτελεσματική και για τους ίδιους τους στόχους της, και ταλαντεύεται συνεχώς ανάμεσα στον αυταρχισμό, την πελατειακή σχέση και τον εκσυγχρονισμό.

Ήδη επανεμφανίζονται στο προσκήνιο προβλήματα δημοκρατίας στη χώρα, υποβάθμισης των θεσμών, ανασυγκρότησης του αυταρχικού κράτους.

Οι αντιθέσεις στους κόλπους της δεν θα βρίσκουν πολιτική έκφραση όσο η κοινωνική της βάση παραμένει ενωμένη και συνεχίζει να διαθέτει ισχυρή επιρροή στους εργαζόμενους και τα μεσαία στρώματα.

Η στρατηγική και η πολιτική της παραμένει ευθυγραμμισμένη με τα συμφέροντα της άρχουσας τάξης. Τον κυρίαρχο ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής έχουν οι δυνάμεις που εκφράζουν τον πολιτικό ρεβανσισμό, την κοινωνική αδικία και τη συνέχεια στην πορεία στρεβλής ανάπτυξης για το χώρο.

Ασφαλώς στη Ν.Δ. υπάρχουν δυνάμεις που επιδιώκουν τον εκσυγχρονισμό συνδυασμένο με μια πιο φιλολαϊκή πολιτική. Δεν είναι όμως, και ούτε καθορίζουν τη φυσιογνωμία και την πολιτική της.

Οι εκσυγχρονιστικές τάσεις υποχώρησαν και το πείραμα της ΔΗΑΝΑ δεν βρήκε ουσιαστική κοινωνική και πολιτική στήριξη.

Η Ν.Δ. έχει ευρεία διαταξική βάση και διατηρεί σοβαρή επιρροή σε ανερχόμενα μεσοστρώματα, τμήματα της νεολαίας και της διάνοησης. Αυτό δεν οφείλεται μόνο στην προβολή από την πλευρά της ενός ελκτικού, πλην ψευδούς και εν τέλει κοινωνικά άδικου οράματος ζωής. Αλλά και στην ουδετεροποίηση της δικής μας πολιτικής, της δικής μας πρότασης.

Προπαγανδιστικά προσπάθησε η Ν.Δ., και μέχρι ένα βαθμό το κατάφερε, να αποσυνδέσει στη λαϊκή συνείδηση το παρόν και το μέλλον της από το παρελθόν της αντιδημοκρατικής και αντιλαϊκής δεξιάς. Σ' αυτό βοήθησε και η δική μας εμμονή στην παρελθοντολογία όπως και η αδυναμία μας να αποκαλύψουμε το κοινωνικό περιεχόμενο της πολιτικής της.

Για να επανέλθει στην εξουσία η Ν.Δ. μετείλθε όλα τα μέσα (καταστροφολογία, συκοφαντίες, λάσπη, πολιτικές διώξεις). Από αυτό συμπεραίνει κανείς πως είναι πολύ μακριά από την πραγματικότητα η εικόνα μιας σύγχρονης και δημοκρατικής συντηρητικής παράταξης.

Η πολιτική που ακολουθεί θα οδηγήσει σε κοινωνική κρίση. Ενώ με την πάροδο του χρόνου θα οξύνει και τις υπαρκτές εσωτερικές διαφορές στη Ν.Δ.

Ήδη με τη στρατηγική της δημιουργεί τους όρους απεγκλωβισμού δυνάμεων που πολιτικά στήριξαν τις προσδοκίες τους σε μια εκσυγχρονιστική αλλά δημοκρατική προοπτική και σήμερα διπλά διαψεύδονται.

Ας μην ξεχνάμε πάντως πως η ώρα που η Ν.Δ. θα εγκαταλείψει ηττημένη την εξουσία εξαρτάται κυρίως από την δική μας δυνατότητα να προβάλλουμε πειστικά την εναλλακτική λύση.

Απέναντι στο ΠΑ.ΣΟ.Κ η Δεξιά εξακολουθεί να έχει την ίδια στρατηγική που χρησιμοποιεί διαζευτικά ή συμπληρωματικά.

Δηλαδή να το απωθήσει προς τα άκρα του πολιτικού φάσματος, να το ενσωματώσει στη στρατηγική της ή να το διασπάσει.

Τα κεντροδεξιά σενάρια και η ισχυρή αυτοδυναμία εξακολουθούν να συνυπάρχουν στην ηγετική μερίδα της άρχουσας τάξης.

Εμείς, είναι αυτονόητο, ότι δεν διαπραγματευόμαστε την ενότητα, τον αυτόνομο ρόλο και την προοπτική του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στο όνομα της επιστροφής του στην εξουσία με κυρίαρχη μια διαμετρικά αντίθετη στρατηγική.

*

43. Η παραδοσιακή αριστερά βρίσκεται σε μόνιμη κρίση φυσιογνωμίας και στρατηγικής που την επιτείνουν δραματικά οι διεθνείς εξελίξεις. Η διαρκής συρρίκνωση του κομμουνιστικού κινήματος στη Δυτική Ευρώπη και η κατεδάφιση των Κομμουνιστικών Κομμάτων στην Ανατολική είναι αδιάψευστος μάρτυρας. Στο εσωτερικό επί πλέον η κρίση έχει ρίζες στην Ελληνική πολιτική ιστορία, ενώ η στρατηγική της ηγεσίας της εξακολουθεί να παραμένει διμέτωπη.

Απέναντι στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. ασκούν πολιτική «αντιπάλου χώρου». Εμείς δεν είμαστε διατεθειμένοι να συνεχίσουμε την πολιτική της «τεχνητής αναπνοής» κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις.

Ένας χώρος μόνιμα καθηλωμένος σε ρόλο περιθωριακό σήμερα βρίσκεται και ιδεολογικά αποπλισμένος. Κάτι που βαραίνει ιδιαίτερα γιατί η συνοχή του χώρου της παραδοσιακής Αριστεράς είχε κύρια ιδεολογική βάση.

Το μέλλον του σχήματος «Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου», είναι σήμερα αβέβαιο. Τίποτα πάντως δεν δείχνει πως υπάρχει προοπτική ανάκαμψης. Η στρατηγική της μείζονος αντιπολίτευσης που ακολούθησε τα τελευταία χρόνια, με αποκορύφωμα την συγκυβέρνηση του περασμένου καλοκαιριού, απέτυχε παταγωδώς. Η λαϊκή βούληση έδειξε πως δεν υπάρχει περιθώριο να γίνει ο Συνασπισμός «ΠΑ.ΣΟ.Κ. στη θέση του ΠΑ.ΣΟ.Κ.». Ήταν μια ανιστόρητη και ετοιμελική επιλογή.

Καθώς μάλιστα ορισμένες δυνάμεις του Συνασπισμού επιδιώκουν να τον αποσυνδέσουν από τις παραδοσιακές θέσεις της ελληνικής κομμουνιστικής Αριστεράς, ο Συνασπισμός κινδυνεύει να απομείνει χωρίς ζωτικό πολιτικό χώρο.

Το Κ.Κ.Ε. είναι η βασική συνιστώσα του Συνασπισμού, το μόνο με ισχυρή λαϊκή επιρροή. Είναι ταυτόχρονα και ο χώρος που κυρίως δέχεται το σοκ από τις εξελίξεις στην ΕΣΣΔ και τον «υπαρκτό σοσιαλισμό».

Έχει έντονο πρόβλημα φυσιογνωμίας και στρατηγικής. Βλέπει να καταρρέουν και να εγκαταλείπονται διεθνώς τα «θέσφατα», η ΕΣΣΔ και το «σοσιαλιστικό στρατόπεδο», η δικτατορία του προλεταριάτου, ο

δημοκρατικός συγκεντρωτισμός. Θα χρειαστεί καιρό για να ξεκαθαρίσει το καινούργιο ιδεολογικό και πολιτικό του στίγμα.

Η Ε.Α.Ρ. κόμμα στελεχών, με μηδενική λαϊκή επιρροή, ακολουθεί μόνιμα λανθασμένη στρατηγική και έχει επανειλημμένα αποδοκιμαστεί από το λαό. Στους κόλπους της Ε.Α.Ρ. υπάρχουν στελέχη με σοσιαλιστική ή γενικότερα προοδευτική τοποθέτηση, όπως και στελέχη που αισθάνονται πολύ κοντά στη Ν.Δ.

Οι Οικολόγοι, δεν αξιοποίησαν τη κοινοβουλευτική τους παρουσία, που πολύ δύσκολα θα καταφέρουν ξανά. Είναι ένας χώρος όπου η ανυπαρξία γενικότερης στρατηγικής συνθλίβει τις όποιες καλές προθέσεις.

*

44. Η Εθνική Λαϊκή Ενότητα αποτέλεσε για το ΠΑΣΟΚ τη νικηφόρα κοινωνική και πολιτική στρατηγική που το ανέδειξε σε πλειοψηφικό ρεύμα και κόμμα εξουσίας. Είναι φανερό ότι εξακολουθεί να παραμένει βασική μας επιλογή και στις νέες συνθήκες. Πρέπει, όμως, να εκφράσει μια νέα κοινωνική συμμαχία για μια σύγχρονη και προοδευτική πορεία. Αυτός ο στόχος προϋποθέτει τον αυτόνομο και ενωτικό ρόλο και λόγο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. που να ενδυναμώνει την κοινωνική συνοχή και να διευρύνει σε κάθε κατεύθυνση την πολιτική συναίνεση στη βάση του νέου κοινωνικού συμβολαίου. Η ορολογία «προοδευτικός» και «συντηρητικός», «αριστερός», «κεντρώος» και «δεξιός» που απορρέει από την πολιτική στάση και την κοινωνική πρακτική δεν καταργείται. Επιτάσσει νέες οριοθετήσεις που δεν αντιστοιχούν με παραδοσιακές συμπεριφορές. Οι κοινωνικές συγκλίσεις γύρω από προγραμματικές συμφωνίες προσδιορίζουν τα ευρύτερα όρια μιας κοινωνικής συναίνεσης προς τη μια ή την άλλη κατεύθυνση. Και απαιτούν βέβαια συγκεκριμένο και εξειδικευμένο πολιτικό λόγο.

*

45. Για να γίνει, όμως, πράξη μια τέτοια πολιτική πρέπει να ανατρέψουμε τις αρνητικές όψεις που δημιουργήθηκαν στο μπλοκ των δυνάμεων της αλλαγής αυτά τα χρόνια:

- υποβαθμίσαμε το πολιτικό - ιδεολογικό στοιχείο που διασφάλιζε την ενότητα και τη συνοχή του, δείξαμε αδυναμία να προβάλουμε πειστικά το νέο κοινωνικό και πολιτικό μας όραμα, να αναδείξουμε το ίδιο το έργο μας.
- δεν αντιμετωπίσαμε σωστά και ολοκληρωμένα τις τρεις κρίσιμες συνιστώσες της καθυστέρησης την παραοικονομία στο οικονομικό, την συντεχνιακή οργάνωση στο διεκδικητικό, το λαϊκισμό στο πολιτικό επίπεδο.

Έτσι παρέμειναν στοιχεία της συντηρητικής νοοτροπίας και στάσης ευρύτατων κοινωνικών στρωμάτων που μένουν προσκολλημένα σε παραδοσιακές αντιλήψεις και νοοτροπίες και αντιστέκονται στους

εκσυγχρονισμούς. **Η ανατροπή της συντηρητικής στροφής απαιτεί μια νέα ιδεολογική επικράτηση, πολιτική αυτονομία και κοινωνική πλειοψηφία της προοδευτικής πρότασης.**

Ιδιαίτερα στα στρώματα που διαμορφώνουν την κοινή γνώμη (επιστήμονες, διανοούμενους, καλλιτέχνες), που έχουν καθοριστικό ρόλο στις αλλαγές (νέα γενιά), που συμφωνούν στην ανάγκη του δημοκρατικού εκσυγχρονισμού.

Πρόταση που απαιτεί κινητοποίηση και συμμετοχή κάθε ζωντανού κοινωνικού στοιχείου στη διαμόρφωσή της.

Πρόταση που οφείλει να εκφράσει νέα στρώματα και δυνάμεις.

Όλα αυτά συμβαδίζουν με την ανασύνταξη του προοδευτικού, δημοκρατικού και σοσιαλιστικού χώρου.

Αυτός ο ρόλος και σήμερα ανήκει στο ΠΑ.ΣΟ.Κ.

★

46. Η τελική μας πρόταση για μια νέα αυτόνομη πολιτική στρατηγική του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και των κοινωνικών δυνάμεων της **Αλλαγής** συμπυκνώνεται στις ακόλουθες κατευθύνσεις:

1. Θέλουμε να εκφράσουμε μια νέα κοινωνική συμμαχία για την πρόοδο που αποτελεί τη σύγχρονη μορφή της Εθνικής Λαϊκής Ενότητας.
Ο εθνικός μας χαρακτήρας προσδιορίζεται από τις ανάγκες της νέας εθνικής στρατηγικής.
Ο προγραμματικός της χαρακτήρας προσδιορίζεται από το κοινωνικό συμβόλαιο για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό.
Ο κοινωνικός της χαρακτήρας προσδιορίζεται από τις δυνάμεις της εργασίας, της παραγωγής, του πολιτισμού, της οικολογίας, της νέας γενιάς, της γυναίκας, της διανόησης.
Ο πολιτικός της χαρακτήρας προσδιορίζεται από την συνύπαρξη των προοδευτικών, δημοκρατικών, ανανεωτικών, εκσυγχρονιστικών δυνάμεων της κοινωνίας μας.
Ο ιδεολογικός της χαρακτήρας προσδιορίζεται από τις αξίες του σύγχρονου και επίκαιρου σοσιαλισμού.
2. Η ΕΛΕ δεν μπορεί να εκφραστεί από μια γενικόλογη διακηρυκτική πολιτική. Απαιτεί **προγραμματικές συμφωνίες και δεσμεύσεις** για να είναι πολυσυλλεκτική και όχι ομπρέλλες ασαφείς. Δεν εξαντλείται στα όρια ενός κόμματος. Δεν αποτελεί δήθεν στρατηγική προέκταση πολυσυλλεκτικής τακτικής, αλλά στρατηγική απεγκλωβισμού στρωμάτων από την συντηρητική παράταξη.
3. Είμαστε και παραμένουμε ένα **πολιτικό κίνημα εξουσίας εναλλακτικής πρότασης**. Δεν ζητούμε την επιστροφή στην κυβέρνηση για να αλλάξει χέρια η διαχείριση των κρατικών υποθέσεων, αλλά σαν ώριμη λαϊκή απαίτηση για την εφαρμογή ενός προγράμματος αλλαγών, μεταρρυθμίσεων και εκσυγχρονισμού.
4. Στόχος μας εξακολουθεί να παραμένει **η εξουσία στο λαό** μέσα από μια νέα κοινωνική οργάνωση που να στηρίζεται στον κοινωνικό έλεγχο, την αποκέντρωση την κάθε φύσης εξουσιών και τη χειραφέτηση του πολίτη, την αναβάθμιση του δημοκρατικού και κοινοβουλευτικού πολιτεύματος.

Ζητούμε την ατομική πρωτοβουλία, θέλουμε τον περιορισμό του Κράτους, επιθυμούμε τη συνύπαρξη διαφορετικών μορφών παραγωγής, τη συναινετικές και δημοκρατικές διαδικασίες. Παλεύουμε για τον χειραφετημένο πολίτη και όχι το μοναχικό ιδιώτη. Για το δημοκρατικό προγραμματισμό και όχι την άρνηση και στρεβλή ανάπτυξη.

Για την κοινωνία αλληλεγγύης και όχι για την επικράτηση του αθέμιτου ανταγωνισμού.

5. Το τρίπτυχο του αγώνα μας είναι:
Ιδεολογική αντεπίθεση, πολιτική αντιπαράθεση και σεβασμός στην κοινωνική δυναμική. Η απαίτηση της ιδεολογικής ηγεμονίας και της πολιτικής αυτονομίας γίνεται βήμα - βήμα μέσα από τους καθημερινούς αγώνες. Οι πολιτικές πρωτοβουλίες τροφοδοτούν την κοινωνική δυναμική. Σεβόμαστε όμως τις διαθέσεις της κοινωνίας, δεν επιδιώκουμε την αυταρχική επιβολή των απόψεών μας.
6. Στα πλαίσια αυτά υποστηρίζουμε **την πλήρη αυτονομία των μαζικών κινήσεων και των κοινωνικών αγώνων**. Για μια άνοιξη του διαρθρωμένου μαζικού κινήματος που από τη στείρα διεκδίκηση, την κρίση και τον κομματισμό, μπορεί σήμερα να είναι ο αξιόπιστος κοινωνικός εταίρος και ταυτόχρονα μαζικός εκφραστής κοινωνικών αναγκών και αιτημάτων.
7. Έχουμε **ανοιχτό μέτωπο στο λαϊκισμό και τον ελιτισμό**. Στο λαϊκισμό γιατί συσκοτίζει τις προγραμματικές αντιθέσεις, διαχωρίζει την κοινωνία σε εχθρούς και φίλους, ταυτίζει συνειδητά τα ανόμοια για να δημιουργεί τεχνητές συσπειρώσεις συγκαλύπτοντας την ουσία των προβλημάτων
Στον ελιτισμό γιατί ανάγει σε κοινωνική επιδίωξη τις απόψεις μιας συγκεκριμένης ομάδας, αγνοεί τα κοινωνικά δεδομένα και αποθεώνει του «γνώστες» και την τεχνοκρατική διαχείριση.
8. Ασκούμε σήμερα **επιθετική, μαχητική και ουσιαστική αντιπολίτευση για να είμαστε αύριο υπεύθυνη και προοδευτική Κυβέρνηση**.
Επιθετική στην προβολή της δικής μας πρότασης.
Μαχητική στην υπεράσπιση των δημοκρατικών και κοινωνικών κατακτήσεων από τη συντηρητική απειλή.
Ουσιαστική στη δυνατότητα ανατροπής της Κυβερνητικής πολιτικής και των συνεπειών της.
9. **Χαράζουμε την αυτόνομη στρατηγική μας. Διεκδικούμε την εκλογική μας νίκη και αυτοδυναμία. Επιδιώκουμε πάντοτε και ανεξάρτητα από το εκλογικό αποτέλεσμα προγραμματικές κατ' αρχή και πολιτικές στη συνέχεια συγκλίσεις. Δεν εξαρτούμε όμως την πορεία μας απ' αυτές.**
Απορρίπτουμε κάθε σκέψη συμμετοχής σε Κυβερνήσεις που καθοδηγούνται από τη νεο-φιλελεύθερη αντίληψη και στρατηγική. Δεν νομιμοποιούμε κανενός τύπου αυταρχικό εκσυγχρονισμό. Συμμετέχουμε σε Κυβερνήσεις συνεργασίας μόνο όταν η ελάχιστη προγραμματική τους δέσμευση συμβάλλει στην προοδευτική εξέλιξη της χώρας.

10. **Η απλή αναλογική παραμένει βασική επιλογή μας.**

Πιστεύουμε πως οι κοινοβουλευτικές πλειοψηφίες πρέπει να διαμορφώνονται σε αντιστοιχεία με τη λαϊκή ετυμηγορία και όχι με τεχνητούς τρόπους. Η καθιέρωση της απλής αναλογικής θα μπορούσε να ομαλοποιήσει την πολιτική ζωή της χώρας και να υποβοηθήσει τις προγραμματικές συγκλίσεις που ωστόσο μπορούν να υπάρξουν και χωρίς αυτήν. **Η εφαρμογή της λίστας** στις βουλευτικές εκλογές με πλήρη δημοκρατική ανάδειξη των υποψηφίων από προκριματικές εκλογές που κατοχυρώνουν την συμμετοχή της βάσης και την ελεύθερη θέλησή της είναι πάγια θέση μας.

*
* *
*

ΣΤ. ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΚΙΝΗΜΑ ΘΕΛΟΥΜΕ

47. Ο χαρακτήρας ενός κόμματος ή κινήματος ως προοδευτικού ή συντηρητικού δεν προσδιορίζεται μόνο από τις προγραμματικές του διακηρύξεις και θέσεις. **Αλλά και από τη δομή, τη λειτουργία και την καθημερινή του πρακτική.** Μια ανασυγχρονιστική και συντηρητική δομή δεν μπορεί να παράγει σύγχρονη σοσιαλιστική πρόταση. Ισχύει πάντα ο κανόνας πως «ο ευατός σου είναι ο καλύτερος καθρέπτης των ιδεών και των προθέσεών σου».

Το ΠΑΣΟΚ σαν Κίνημα έχει κιόλας μια πλούσια σε αγώνες και νίκες ιστορική διαδρομή. Εκφράζει κοινωνικές ανάγκες, διατυπώνει προωθημένες πολιτικές προτάσεις, συμμετέχει σε μαζικούς αγώνες. Ταυτόχρονα μέσα του ενσωματώνει τις αντιφάσεις, τις πρακτικές και τις συγκρούσεις των κοινωνικών δυνάμεων, αποτελεί αντανάκλαση της κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας.

Μιλούσαμε πάντοτε για την επιρροή που είχε η άσκηση της εξουσίας από το Κίνημα στην οργάνωσή του. Για την ετερόβαρη σχέση με την Κυβέρνηση, για την κρατικοποίηση της πολιτικής, για την απομάκρυνσή του από τους κοινωνικούς αγώνες.

Και εδώ και τέσσερα χρόνια μιλάμε για την ανάγκη αναγέννησης, ανανέωσης, ανασυγκρότησης, επιστροφής στην κοινωνία. Σήμερα δεν υπάρχουν περιθώρια. Είναι η ώρα να ξεπεράσουμε τις αρνητικές όψεις που συσσωρεύθηκαν μέσα από την ιστορική μας διαδρομή.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. οφείλει να γίνει ξανά εκφραστής συλλογικών κοινωνικών αναγκών και αυτό πρέπει να αποτυπώνεται στη φυσιογνωμία, την λειτουργία και την πρακτική του.

*

48. Σε σχέση με την φυσιογνωμία μας:

1. **Το ΠΑΣΟΚ είναι ένα γνήσιο, πατριωτικό, δημοκρατικό και λαϊκό σοσιαλιστικό κίνημα.** Θέλουμε το Κίνημα χώρο διαλόγου, συμμετοχής και συναπόφασης. Δημιουργό πολιτικής και γεγονότων. Αιχμή για την πολιτικοποίηση του λαού και τη διαμόρφωση νέων προϋποθέσεων συμμετοχής των πολιτών στη δημόσια ζωή. Βρίσκόμαστε σε ιδεολογική διαφωνία και πολιτική αντίθεση με ένα «κόμμα - μηχανισμό» ή ένα κόμμα «εκλογικό εργαλείο».
2. **Το ΠΑΣΟΚ είναι ανοιχτό στις κοινωνικές τάξεις της αλλαγής,** σε όλους τους πολίτες που πιστεύουν στη δημοκρατία και την πρόοδο. Ανοιχτό στην επαφή του με την κοινωνία. Ανοιχτό στη δυνατότητα του κάθε Έλληνα πολίτη, να εντάσσεται και να δραστηριοποιείται στις τάξεις του.

3. **Το ΠΑΣΟΚ είναι δημοκρατικό στην οργάνωση του λαϊκού κινήματος.** Απορρίπτουμε το «δημοκρατικό συγκεντρωτισμό» σαν θεωρία και πρακτική. Πιστεύουμε ότι η δημοκρατία και μόνο αυτή κατοχυρώνει και την αποτελεσματικότητα στη δράση.
4. **Το ΠΑΣΟΚ είναι ενιαίος πολιτικός σχηματισμός. Με κατοχυρωμένες διαδικασίες που διασφαλίζουν την πολιτική του ενότητα. Με αυτόνομη και ενιαία πολιτική.** Ενιαίος σημαίνει ότι για την Κυβέρνηση, την Οργάνωση, την Κοινοβουλευτική Ομάδα, τα στελέχη που δουλεύουν στο κράτος ή τους μαζικούς χώρους, η πολιτική πράξη καθορίζεται από τα συντεταγμένα όργανα του Κινήματος.
Αυτονομία σημαίνει ότι το Κίνημα διαχωρίζεται από το Κράτος, το μαζικό Κίνημα και τους δημοκρατικούς και αντιπροσωπευτικούς θεσμούς που επιτελούν το δικό τους ρόλο στα πλαίσια μιας σύγχρονης και δημοκρατικής κοινωνίας.
5. **Το ΠΑΣΟΚ ένα μεγάλο και μαζικό σοσιαλιστικό κίνημα με ιστορία και προοπτική, είναι και θα παραμείνει μια οργάνωση εξουσίας και όχι άθροισμα στελεχών που ασκούν εξουσία.**
Σεβασμό της πολιτικής αυτονομίας των στελεχών δεν σημαίνει και αυτονόμησή τους.
6. **Το ΠΑΣΟΚ είναι ταυτόχρονα ένα σύγχρονο πολιτικό κόμμα, χωρίς να χάνει τίποτε από τη δυναμική του Κινήματος.**
Χρειαζόμαστε εκσυγχρονισμό στις μεθόδους, στις πρωτοβουλίες, στην πρακτική μας, στην ίδια μας την εικόνα που εμφανίζουμε στην κοινωνία, από τη βάση μέχρι την κορυφή.

*

49. Για να κατοχυρώσουμε αυτές τις αρχές και τη νέα φυσιογνωμία του κινήματός μας οφείλουμε να διασφαλίσουμε τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

1. Να **επιστρέψει το Κίνημα στη βάση του και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην Κοινωνία** και τους κοινωνικούς αγώνες δίνοντας μαχητικά, υπεύθυνα και αποτελεσματικά, το παρόν του.
2. Να **κατοχυρώσουμε τη συλλογικότητα στη λειτουργία μας**, αναδεικνύοντας τα μαζικά αντιπροσωπευτικά μας όργανα στο κυρίαρχο κέντρο λήψης των αποφάσεων και διαμόρφωσης της πολιτικής και των προγραμματικών μας θέσεων.
3. Η εσωκομματική δημοκρατία δεν αναιρεί **το ενιαίο καθοδηγητικό κέντρο** που διασφαλίζει την αποτελεσματική μας δράση, αν συνδυάζεται με την ουσιαστική θεσμοθέτηση των οργάνων και των λειτουργιών, την απόφαση με βάση την αρχή της πλειοψηφίας, την ευρύτερη δυνατή αποκέντρωση της κομματικής εξουσίας και την πλήρη κατοχύρωση της γνώμης της μειοψηφίας.
4. Διασφαλίζουμε **την ενιαία δράση** για την υλοποίηση των αποφάσεων που ελήφθησαν δημοκρατικά. Η ενιαία δράση δεν σημαίνει και ενιαία αντίληψη. Αντίθετα ενισχύεται στα πλαίσια της

δημοκρατίας με την ελεύθερη διακίνηση, αντιπαράθεση και σύνθεση διαφορετικών ιδεών, απόψεων και θέσεων.

*

50. Τέλος μέσα στο ίδιο το Κίνημά μας οφείλουμε να ανατρέψουμε τις παραδοσιακές αντιλήψεις και πρακτικές αλλά και τις σύγχρονες απολίτικες και αδιέξοδες απόψεις. Όχι με τρόπο διασπαστικό ή διαλυτικό της ενότητας και της συνοχής μας. Με πλήρη και εξαντλητική προσπάθεια σύνθεσης και υπέρβασης.
Αλλά με παρησία πρέπει να πούμε ότι δεν αποτελούν για μας σύγχρονες πρακτικές αυτές που ευνοούν: Τον **παλαιοκομματισμό** σ' όλες του τις μορφές. Την **κομματική γραφειοκρατία**. Τον **παλαιού τύπου κοινοβουλευτισμό**. Τον **κρατισμό** ή την **εξουσιολατρεία**. Τον **κακώς εννοούμενο τεχνοκρατισμό**. Η ανάδειξη της νέας φυσιογνωμίας του σύγχρονου ΠΑ.ΣΟ.Κ. πρέπει να κατοχυρώσει τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα ξαναφέρουν την κοινωνία στο προσκήνιο, τους πολίτες στην πολιτική, το λαό στην εξουσία.

* * *

Ζ. ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

51. Πρέπει να διαφυλάξουμε:

- Τους δημοκρατικούς θεσμούς και την ομαλή λειτουργία του Πολιτεύματός μας.
- Τους θεσμούς Αποκέντρωσης, Συμμετοχής του πολίτη και των εργαζομένων που οδηγούν στη Λαϊκή Κυριαρχία.
- Τις μεγάλες κοινωνικές κατακτήσεις, που αποκτήθηκαν μετά από μακροχρόνιους αγώνες από το λαό μας.
- Την Εθνική Συμφιλίωση, που αποτελεί μια κατάκτηση του λαού μας, και θέτει οριστικό πέρας στο διχασμό, στη μισαλλοδοξία, στις αντιδημοκρατικές διακρίσεις.
- Την αποκατάσταση της ενότητας του μαζικού Κινήματος.
- Το αναβαθμισμένο πολιτικό κλίμα, που επιτρέπει στα κόμματα, στους φορείς, στον κάθε πολίτη, να εκφράζουν ελεύθερα τις ιδεολογικές τους αρχές, τα πολιτικά τους προγράμματα, τα κοινωνικά τους πιστεύω χωρίς κραυγές μισαλλοδοξίας, χωρίς ύβρεις και λασπολογίες, που δυστυχώς αποτελούν το σύγχρονο οπλοστάσιο της συντήρησης.

Πρέπει να επιμείνουμε:

- Στην Εθνική στρατηγική της Ανεξαρτησίας, της προάσπισης της εδαφικής ακεραιότητας, στην ολόπλευρη υποστήριξη της δίκαιης λύσης του Κυπριακού.
- Στην πολιτική της Ειρήνης σε τοπικό και διεθνές επίπεδο.
- Στην προάσπιση και ενίσχυση του Κράτους Πρόνοιας.
- Στις αλλαγές στους θεσμούς με βάση την αρχή της συμμετοχής των πολιτών και της Αποκέντρωσης.
- Στην προτεραιότητα του Τομέα της Παιδείας ως πυρήνα της αναπτυξιακής και πολιτιστικής αναβάθμισης του τόπου.
- Στην αναπτυξιακή στρατηγική του δημοκρατικού εκσυγχρονισμού που συμβαδίζει με την παραγωγική ανασυγκρότηση του τόπου.

Οι μεταρρυθμίσεις απαιτούν διορθώσεις και προσαρμογές πέρα από την αναπτυξιακή στρατηγική και σε όλες τις βασικές προτεραιότητες και στους θεσμούς. **Το ερώτημα κατά συνέπεια είναι ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΟΥΜΕ στους βασικούς τομείς της πολιτικής μας;**

*

Για την εξωτερική πολιτική και τα εθνικά θέματα

52. Πρέπει να δοθεί μεγαλύτερο βάρος στην ενημέρωση της

παγκόσμιας κοινής γνώμης και όχι μόνο των πολιτικών ηγεσιών. Δεν αρκεί η χάραξη της εξωτερικής πολιτικής που μπορεί να προσαρμόζεται στις ραγδαίες εξελίξεις. Πρέπει ταυτόχρονα να δοθεί βάρος στους φορείς υλοποίησης, το διπλωματικό κλάδο, και ιδιαίτερη φροντίδα σε πρεσβείες ανάλογα με τη σημασία.

*

Για την Άμυνα

53. Εξακολουθούμε να στηρίζουμε τη στρατιωτική ισορροπία στο Αιγαίο.

- Δεν πρόκειται να αναγνωρίσουμε ευθύνη ασφαλείας των Ελληνικών νησιών σε τρίτη χώρα.
- Πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην οικονομική κοινωνική, πολιτιστική και τεχνολογική αναβάθμιση των νησιών.

Η αξιοποίηση της αμυντικής συνεργασίας με τις ΗΠΑ πρέπει να εξειδικευθεί στον τομέα της έρευνας, της εκπαίδευσης και της βιομηχανίας. Μέσω των FMS και της DICA μπορεί να προχωρήσει ο εκσυγχρονισμός της αμυντικής βιομηχανίας (ΕΑΒ, ΕΒΟ, ΠΥΡΚΑΛ, ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ). Αντίθετα πρέπει να αποφευχθεί απομονωμένη διμερής συνεργασία που δεν εντάσσεται στο πλαίσιο συλλογικής Ευρωπαϊκής Ασφάλειας ή που θα μας ενέπλεκε στην κρίση της Μ. Ανατολής.

Η ενίσχυση των θεσμών αξιοκρατίας, εκπαίδευσης και άσκησης, και το ενδιαφέρον της πολιτείας για τον ανθρώπινο παράγοντα των Ενόπλων Δυνάμεων θα διατηρήσει την υπεροχή μας.

Η Άμυνα πρέπει να συνδεθεί απολύτως με την οικονομία, ενώ ο σχεδιασμός των εξοπλισμών πρέπει να στηρίζεται στο συντονισμό των απαιτήσεων και στην πλήρη αξιοποίηση του υπάρχοντος υλικού. Η διαφάνεια θα βοηθήσει στην αποκατάσταση του κύρους των Ενόπλων Δυνάμεων που βάλλεται συστηματικά από τη Ν.Δ. Πρέπει να καταργηθούν τα στεγανά ανάμεσα στη Βουλή και στις Ένοπλες Δυνάμεις.

*

Για τα θέματα Δημοκρατίας

54. Η επίθεση της Ν.Δ. στους κοινοβουλευτικούς θεσμούς και η παραβίασή τους δείχνει ότι απαιτείται **ριζοσπαστική μεταρρύθμιση στον Κανονισμό της Βουλής** που παρουσιάζει ακόμα και σήμερα κενά.

Η αναβάθμιση του κύρους του βουλευτή και η αποσύνδεσή του από το σύστημα εκλογικής πελατείας απαιτεί πρώτα απ' όλα την **κατάργηση εκ νέου του σταυρού προτίμησης** αλλά με ταυτόχρονη δημιουργία θεσμών κατοχύρωσης και σύνδεσης

εσωκομματικών διαδικασιών και λαϊκών προτιμήσεων (π.χ. προκριμματικές εκλογές).

*

Για τη Δικαιοσύνη

55. Είναι αναγκαία και επιβεβλημένη η αναθεώρηση του **άρθρου 90 του Συντάγματος** ώστε η εκλογή στις κορυφαίες θέσεις της Δικαιοσύνης να γίνεται από συλλογικό πολυμελές αντιπροσωπευτικό όργανο στο οποίο θα εκπροσωπείται κατά βάση η Ολομέλεια του αντίστοιχου ανώτατου δικαστηρίου αλλά και το δικηγορικό σώμα και οι νομικές σχολές.

Η ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης, η αρχή του νομίμου δικαστή, οι εγγυήσεις της προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας των δικαστών, η διαφάνεια και η αξιοκρατία, τις προαγωγές και τις τοποθετήσεις των λειτουργών της Δικαιοσύνης, η συγκεκριμένη και απτή εξασφάλιση της ιδιαίτερης και συνταγματικά επιβλημένης μισθολογικής μεταχείρισης των δικαστών πρέπει από συνταγματικές εξαγγελίες να **καταστούν καθημερινή πραγματικότητα στο χώρο της Δικαιοσύνης.**

*

Για το Κράτος Δικαίου, τις ατομικές και συλλογικές ελευθερίες.

56. Ο σεβασμός και η διεύρυνση των εγγυήσεων του κράτους δικαίου είναι το σταθερό θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο διαμορφώνεται η πολιτική μας σ' όλους τους τομείς. Η ασφάλεια δικαίων και η τήρηση της αρχής της νομιμότητας είναι ο άξονας στον οποίο κινούνται οι σχέσεις ατόμου και κράτους, κοινωνίας και πολιτείας. Ο σεβασμός και η προστασία των ατομικών, συλλογικών και κοινωνικών δικαιωμάτων είναι ένα πολύτιμο ιστορικό, πολιτισμικό και νομικό κεκτημένο. Η νομοθεσία είναι η καθημερινή πρακτική της Διοίκησης πρέπει να είναι σταθερά προσανατολισμένη όχι μόνο προς το σεβασμό και τη διαφύλαξη των συνταγματικών δικαιωμάτων αλλά και προς τη διαρκή εξειδίκευση, εξατομίκευση και επέκταση της προστασίας αυτής. Η τήρηση των σχετικών κανόνων του Διεθνούς Δικαίου για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι όχι μόνο συνταγματική επιταγή αλλά και ιδεολογική συνιστώσα της πολιτικής μας.

Ατομικά δικαιώματα, δικαιώματα συμμετοχικής και ομαδικής δράσης, η ελευθερία της πνευματικής κίνησης, το δικαίωμα στην πολιτική έκφραση και πολυφωνία, η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, η απόλυτη εγγύηση της προσωπικής ελευθερίας και ασφάλειας, ο σεβασμός της ιδιωτικής σφαίρας του καθενός και όλα τα

δικαιώματα και οι ελευθερίες, που περιλαμβάνονται στο σύνταγμα και τις διεθνείς συμβάσεις, είναι για μας η αυτονόητη και σταθερή βάση μιας κοινωνίας ελεύθερης και δημιουργικής, μιας κοινωνίας πολύπλευρης, ανοικτής και πολυφωνικής, μιας κοινωνίας που προσφέρει την ασφάλεια της κοινωνικής αλληλεγγύης και τις δυνατότητες για ατομική δημιουργία και συλλογική ανάπτυξη.

Η καταπολέμηση του κύματος βίας και τρομοκρατίας, που έχει εισβάλει εδώ και 15 χρόνια στη χώρα μας, απαιτεί: **πρώτο**, πολιτική συνεννόηση όλων των κομμάτων **δεύτερο**, διεθνή συνεργασία άρτια εκπαίδευση των στελεχών των σωμάτων ασφαλείας **τρίτο**, ιδεολογική και κοινωνική απομόνωση της τρομοκρατίας που σημαίνει παρέμβαση στους χώρους στρατολόγησης (αντιμετώπιση ανεργίας, ναρκωτικών), κυρίως μια νέα πρόταση ζωής για τη νέα γενιά.

*

Για την Αποκέντρωση και τη Τ.Α.

57. Με **ειδική** παρέμβαση θα εξειδικευθούν οι θέσεις μας. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται:

Πρώτο: Η αυστηρή υλοποίηση του θεσμικού πλαισίου.

Δεύτερο: Η κατάκτηση του στόχου να περιοριστεί η Κεντρική εξουσία αλλά και οι αποκεντρωμένες εκφράσεις της στην Άμυνα, στην εξωτερική πολιτική, στην ασφάλεια, στη μακροοικονομική πολιτική, στην αναπτυξιακή στρατηγική και στον καθορισμό των πλαισίων των άλλων πολιτικών. Οι άλλες αρμοδιότητες πρέπει να ανήκουν στους τρεις βαθμούς Αυτοδιοίκησης.

Τρίτο: Δεν νοείται Αποκέντρωση και Τ.Α. χωρίς συμμετοχή των πολιτών. Δεν αρκούν οι θεσμοί. Πρέπει να υπάρξουν κίνητρα συμμετοχής με πρωταρχικό κίνητρο το σεβασμό των αποφάσεων των οργάνων Λαϊκής Συμμετοχής όχι μόνο από το Κράτος αλλά και από τους Οργανισμούς Τ.Α.

Τέταρτο: Η συνεχής μεταφορά αρμοδιοτήτων πρέπει να συνοδεύεται από μεταφορά πόρων. Η ανταποδοτικότητα μπορεί και πρέπει να συμβάλει στην αύξηση των επενδυτικών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α.

*

Για τον τομέα της Οικονομίας.

58. Η Αναπτυξιακή Στρατηγική που αναλύθηκε σε άλλο κεφάλαιο δεν αρκεί.

Η αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών είναι αναγκασία αλλά όχι και ικανή συνθήκη.

Κίνητρα ή άρση οικονομικών αντικινήτρων απαιτούνται αλλά δεν λύνουν τα προβλήματα.

Το βασικότερο απ' όλα είναι η αλλαγή του κλίματος και το χτύπημα των δογματισμών του νεοσυντηρητικού ή του υπαρκτού σοσιαλισμού αλλά

και η αποφυγή ιδεολογημάτων και αναστολών που παρουσιάστηκαν και σε μας.

- Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε οριστικά:
- Το πρότυπό μας είναι η μικτή Οικονομία.
 - Το κέρδος όχι μόνο είναι θεμιτό αλλά και επιθυμητό. Αλλιώς οδηγούμαστε στην παραοικονομία
 - Η παραγωγικότητα του Κεφαλαίου μπορεί και πρέπει να εναρμονιστεί με την παραγωγικότητα της εργασίας.
 - Το δίλλημα Δημόσιος ή Ιδιωτικός Τομέας είναι ψεύτικο. Θέλουμε δημιουργικότερο το δημόσιο και ανταγωνιστικότερο τον ιδιωτικό τομέα.
 - Οι εργοδότες πρέπει να αντιληφθούν ότι η παραγωγικότητα της επιχείρησης και η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων τους δεν μπορεί να στηρίζεται στη νομισματική διολίσθηση ή στην εκμετάλλευση των εργαζομένων.
 - Το κόστος του χρήματος που έγινε δυσβάστακτο τώρα με την άφρονα πολιτική της Ν.Δ., πέρα από Κυβερνητικές παρεμβάσεις, απαιτεί ριζική ανατροπή της σχέσης ιδίων κεφαλαίων προς δανειακά.
 - Οι νόμοι της αγοράς είναι συμβατοί με τις αξίες του σοσιαλισμού.

Δεν υπάρχουν «σοσιαλιστικές» τιμές ούτε «αγοραίες» αξίες.

Η αγορά, όταν αγνοείται, εκδικείται.

Όταν αφήνεται ανεξέλεγκτη σαρώνει το σύνολο της οικονομίας.

Όταν κατευθύνεται μονομερώς στρεβλώνει τον ανταγωνισμό.

Σε ότι αφορά τις μακροοικονομικές ανισορροπίες θα πρέπει με τη συναίνεση όλων των παραγωγικών τάξεων να συμφωνηθεί ένα ανεκτό επίπεδο πληθωρισμού για ένα χρόνο.

Με βάση αυτόν θα προσδιορίζονται οι τομές και τα εισοδήματα για ένα χρόνο ώστε να προστατευθεί το εισόδημα αλλά και οι εξυπηρετήσεις των χρηματοδοτήσεων.

Ταυτόχρονα θα πρέπει να ξεκινήσει ένα **τετραετές πρόγραμμα προσπάθειας μηδενισμού του πρωτογενούς ελλείμματος του δημοσίου τομέα**, αλλά και συγκράτησης του δημοσίου χρέους.

Καθοριστική σημασία τώρα έχει η επαναδιαπραγμάτευση του εσωτερικού δημόσιου χρέους με τις Τράπεζες.

Το πρόγραμμα αυτό θα βασίζεται κυρίως στην αύξηση των εσόδων αλλά και στην περικοπή δαπανών που έχουν μηδενικό ή ελάχιστο αναπτυξιακό ή κοινωνικό όφελος.

Τα έσοδα θα προέρχονται κυρίως από άμεσους φόρους.

Η πάταξη της φοροδιαφυγής και ο εξαναγκασμός της παραοικονομίας τουλάχιστον θα πληρώσει, μπορεί και πρέπει να γίνουν με κοινή συμφωνία των πολιτικών φορέων.

Σε όλο αυτό το διάστημα πρέπει να ενταχθεί η μάχη εναντίον του πληθωρισμού.

Αυτό δεν γίνεται ούτε με αστυνομικά μέτρα ούτε βεβαίως με την ασυδοσία της πλήρους απελευθέρωσης των τιμών.

Στο χρονικό διάστημα της συμφωνίας των παραγωγικών τάξεων για το ύψος του πληθωρισμού, θα πρέπει να γίνει η προετοιμασία ώστε:

Πρώτο: να ενισχυθεί η προσφορά.

Δεύτερο: να παταχθεί η αισχροκέρδεια με συστηματικούς ελέγχους.

Τρίτο: να ενισχυθούν εκείνες οι δραστηριότητες των παρεμβατικών φορέων ώστε να αποφευχθεί η ψαλλίδα ανάμεσα στον παραγωγό και στον καταναλωτή.

Πρέπει ταυτόχρονα με τα ελλείμματα του ευρύτερου δημόσιου τομέα να αντιμετωπιστούν και τα παράλληλα ελλείμματα που οφείλονται:

- στα ασφαλιστικά ταμεία
- στα δάνεια του Ο.Α.Ε.

*

Για το Δημόσιο Τομέα

59. Το δίλλημα Δημόσιος ή Ιδιωτικός Τομέας είναι ψεύτικο δίλλημα.

Το πρόβλημα όπως αναφέρθηκε, είναι πώς θα γίνει αποδοτικότερος ο Δημόσιος και ανταγωνιστικότερος και παραγωγικότερος ο Ιδιωτικός Τομέας και πώς θα αποφευχθεί ο αφελληνισμός και των δύο.

Σε ότι αφορά τις ΔΕΚΟ, απαιτείται η υλοποίηση του σχεδίου για τη συνέχιση του εκσυγχρονισμού και της εξυγίανσης των ΔΕΚΟ. Απαιτείται να γίνουν πράγματι οι ΔΕΚΟ αναπτυξιακό εργαλείο. Να υπάρξει για κάθε ΔΕΚΟ ετήσιο επιχειρησιακό σχέδιο και προγραμματικές συμφωνίες. Να ενισχυθεί η διαφάνεια και ο κοινωνικός έλεγχος με την ενίσχυση του ρόλου των ΑΣΚΕ και με την προώθηση θεσμού εξωτερικών ελέγχων. Να συνδυαστεί η τιμολογιακή πολιτική με τη στρατηγική της αυτοχρηματοδότησης. Πρέπει επίσης οι ΔΕΚΟ να γίνουν εντελώς αυτοδύναμες και να υπηρετούν μόνο τον ΕΘΝΙΚΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ. Ο προϋπολογισμός πρέπει να πληρώνει τον κοινωνικό ρόλο που επιφυλάσσει το Κράτος για τις ΔΕΚΟ.

Σε ότι αφορά την άρση των δημόσιων υπαλλήλων, όπου επιβάλλεται από την ΕΟΚ (π.χ. νέες υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας), αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει η ΔΕΚΟ να αποξενωθεί από τα κερδοφόρα τμήματά της ή τους τομείς εθνικής, στρατηγικής ή δεσπόζουσας σημασίας.

Αντίθετα, θα πρέπει να ενισχυθούν οι ΔΕΚΟ συνεχίζοντας τον ολοκληρωμένο ρόλο τους.

Σε ότι αφορά τις προβληματικές και υπερχρεωμένες επιχειρήσεις να εφαρμοστεί η πολιτική που χαρακτήριζε και νομοθετήθηκε κατά τη διάρκεια της Οικουμενικής Κυβέρνησης, που άλλωστε αποτελούσε πολιτική δέσμευση και πρόταση του Π.Α.Σ.Ο.Κ.

*

Για τη Δημόσια Διοίκηση

60. Πρέπει να προχωρήσουμε αποφασιστικά στην απογραφειοκρατικοποίηση, στην ανάδειξη της ως αναπτυξιακού μοχλού

στην εξυπηρέτηση των αναγκών του πολίτη.

Απαιτείται μια **εθνική πολιτική** για τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης. Μια εθνική πολιτική χωρίς κομματικούς ανταγωνισμούς. Βασισμένη στον επιστημονικό σχεδιασμό, την συναίνεση, τη συμμετοχή και την πρωτοβουλία των Δημοσίων Υπαλλήλων.

Πρώτο βήμα είναι ο **καταστατικός χάρτης της Δημόσιας Διοίκησης**. Που δεν είναι ένας απλός υπαλληλικός κώδικας. Που δεν είναι ένας απλός κώδικας διοικητικής διαδικασίας. Είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο η Δημόσια Διοίκηση λειτουργεί **ως μοχλός ανάπτυξης** με τρόπο σύγχρονο και παραγωγικό.

Ο χάρτης αυτός βασίζεται στον Δημόσιο Υπάλληλο που δρα:

- υπεύθυνα
 - παραγωγικά
 - μέσα σε κλίμα ασφαλείας, αξιοπρέπειας και δημιουργικότητας
 - με ευκαιρίες για εξέλιξη, για μετεκπαίδευση, για επιμόρφωση
 - με πλήρη κατοχύρωση των ατομικών και πολιτικών του δικαιωμάτων.
- Ο χάρτης αυτός βασίζεται στο σεβασμό προς τον πολίτη που έρχεται σε επαφή με τη Δημόσια Διοίκηση.

Οι βασικοί εκσυγχρονισμοί που απαιτούνται είναι:

Πρώτο: Πλήρης αποκέντρωση τόσο σε επίπεδο περιφερειακό, νομαρχιακό, τοπικό, όσο και σε επίπεδο ιεραρχίας.

Δεύτερο: Σύμπτυξη των Υπουργείων ώστε να αποφεύγονται οι επικαλύψεις και οι πολλαπλές αρμοδιότητες.

Τρίτο: Καθιέρωση πολιτικού - διακομματικού, κοινωνικού και εργατικού ελέγχου για την πλήρη αξιοκρατία (προσλήψεις, μετατάξεις, εξέλιξη, απόδοση).

Τέταρτο: Καθιέρωση ενιαίων κανόνων αμοιβής και εξέλιξης αλλά και συνδυασμός με την αναγνώριση της αποδοτικότητας και της παραγωγικότητας.

Πέμπτο: Πλήρης μηχανοργάνωση και μηχανογράφηση.

Έκτο: Κωδικοποίηση της νομοθεσίας και κατάργηση της πολυνομίας.

★

Για τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις.

61. Θα πρέπει να ακολουθήσουν αυστηρά ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια στη λειτουργία.

Το Κράτος πρέπει να πληρώσει την κοινωνική πολιτική που πρέπει να ασκηθεί από αυτές.

Οι προτεραιότητες στις οποίες πρέπει να κατευθυνθούν οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις είναι **η διακίνηση και η εμπορία και γενικά ο παρεμβατικός τους ρόλος**. Πρέπει γι' αυτό να υπάρξουν σημαντικά κίνητρα.

Ο μεταποιητικός τους ρόλος πρέπει να ακολουθήσει τους κανόνες του ανταγωνισμού.

★

Για την Παιδεία

62. Η πρώτη προτεραιότητα τώρα πρέπει να δοθεί **στο νέο περιεχόμενο σπουδών**, που εναρμονίζεται με τις σημερινές και μελλοντικές σύγχρονες, αναπτυξιακές και κοινωνικές ανάγκες.

Η ποιότητα σπουδών απαιτεί ένταση στις προσπάθειες και των διδασκόντων και των διδασκομένων και προϋποθέτει διάλογο και συμμετοχή.

Οι συμμετοχικοί θεσμοί στην εκπαίδευση και ιδιαίτερα η δημοκρατική συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αποτελούν κατάκτηση του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Όμως για να λειτουργήσουν οι θεσμοί αυτοί, να αποδώσουν το ουσιαστικό τους περιεχόμενο, πρέπει να απαλλαγούν από την κομματικοποίηση.

Η ελευθερία στην έρευνα και στη διδασκαλία δεν πρέπει να εμποδίζεται από τις δημοκρατικές συμμετοχικές κατακτήσεις που πρέπει να διασφαλιστούν χωρίς στρεβλώσεις ή εκφυλισμούς.

Τα ΑΕΙ πρέπει να βελτιώσουν την λειτουργικότητά τους, και να κατευθυνθούν προς την επέκταση του εύρους της γνώσης.

Είναι άμεση ανάγκη να ενισχυθούν αποφασιστικά οι μεταπτυχιακές σπουδές και να συνδεθεί η έρευνα με την παραγωγική διαδικασία.

Τα ΤΕΙ οφείλουν να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την επέκταση του βάθους της γνώσης, με την εξειδίκευση τεχνολογίας και μεθόδων εφαρμοσμένης έρευνας. Οι νέες τεχνολογικές κατευθύνσεις πρέπει να κυριαρχήσουν στο γνωστικό αντικείμενο και στις μεταπτυχιακές σπουδές.

Πρέπει να αντιμετωπιστεί μια ψευδή αντίθεση μεταξύ ΑΕΙ και ΤΕΙ, με τον σαφή καθορισμό των ρόλων στην παραγωγική διαδικασία και την ενιαία αντιμετώπιση των προβλημάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η ομαλή ένταξη των πτυχιούχων μέσα στην παραγωγική διαδικασία και η επαγγελματική τους αποκατάσταση, προϋποθέτει την αποτίμηση των πραγματικών αναγκών της χώρας σε επιστημονικό προσωπικό, και τη διεύρυνση των απασχολήσεων σε νέους τομείς της σύγχρονης εξέλιξης.

Η συνεχιζόμενη εκπαίδευση μπορεί και πρέπει να αφορά τους επιστήμονες και τους εργαζομένους γενικότερα.

Η δημιουργία ιδιωτικών Πανεπιστημίων δεν μπορεί να είναι θέση μας. Θα δημιουργούσε διαβαθμισμένα άρα υποβαθμισμένα Πανεπιστήμια και θα ανέτρεπε τον εκπαιδευτικό προγραμματισμό.

Αντίθετα, πρέπει να υποστηριχθεί προσπάθεια των ΑΕΙ και των ΤΕΙ για σύνδεσή τους ιδιαίτερα στον τομέα της Έρευνας τόσο με το Δημόσιο όσο και με τον Ιδιωτικό Τομέα.

★

Για το Κράτος Πρόνοιας

63. Το Κράτος Πρόνοιας θα πρέπει να συνεχίσει και να επεκτείνει τις δραστηριότητές του, αλλά ταυτόχρονα να ορθολογικοποιήσει τις λειτουργίες του και τις επιλογές του.

Η Κοινωνική Πολιτική μας εναρμονίζεται με την προσπάθεια για τον Ενιαίο Κοινωνικό Χώρο στην Κοινότητα.

Το Ε.Σ.Υ. πρέπει να στραφεί τώρα στην ποιότητα και κυρίως στην πρόληψη και στην προστασία της υγείας.

Η σύγχυση δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα στους ίδιους χώρους είναι κοινωνικά απαράδεκτη και λειτουργικά αναποτελεσματική.

Αντίθετα πρέπει να γίνει σύνδεση του Ε.Σ.Υ. με τον ιδιωτικό τομέα με τη δορυφοροποίηση των ιδιωτικών κλινικών και με την επανεξέταση του θεσμού του οικογενειακού γιατρού.

Πρέπει να χτυπηθούν οι γραφειοκρατικές αγκυλώσεις με τη λειτουργία των Δ.Σ. των Νοσοκομείων.

Πρέπει να ενισχυθεί ο ρόλος των παρεμβατικών φορέων στο φάρμακο (ΕΟΦ, Ε.Φ., Κ.Φ.) ιδιαίτερα τώρα λόγω της στρατηγικής σημασίας που αποκτά το φάρμακο.

Πρέπει να αρνηθούμε από εδώ και πέρα, την ευκαιριακή παραχώρηση προνομίων και παροχών σε επί μέρους ομάδες πίεσης. Πρέπει να σχεδιαστεί ένας ολοκληρωμένος «κοινωνικός χάρτης» που θα αξιολογήσει και θα κατανείμει τις δαπάνες σύμφωνα με ιεραρχημένες ανάγκες και προτεραιότητες. Την πρώτη προτεραιότητα έχουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Η ειδική παρέμβαση θα εξειδικεύσει τις κατευθύνσεις μας στον τομέα της πρόνοιας.

Οι βασικές κατευθύνσεις στηρίζονται στο **ιδεολογικό μας πλαίσιο** για το ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ και την ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ που ως στόχο θέτει **αμοιβή σύμφωνα με την προσφορά, κοινωνικές υπηρεσίες σύμφωνα με τις ανάγκες.**

Η πρόνοια απαιτεί ενιαίο σχεδιασμό και πλήρη αποκέντρωση στην εφαρμογή στις τέσσερες βασικές κατηγορίες με κύριο φορέα την Τ.Α., καθώς και σύνδεση με το Ε.Σ.Υ.:

πρώτο, παιδική προστασία - μητρότητα - οικογένεια

δεύτερο, τρίτη ηλικία

τρίτο, άτομα με ειδικές ανάγκες

τέταρτο, ευπαθείς ομάδες πληθυσμού.

Η πολιτική για την **πρώτη κατηγορία** πρέπει να συνδεθεί με την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος σε σχέση με την ανάπτυξη κινήτρων και την ισότητα των δύο φύλων για την άρση των αντικινήτρων.

Για τη **δεύτερη κατηγορία** απαιτείται ο συνδυασμός της πρόνοιας με τα συνταξιοδοτικά θέματα, την ψυχαγωγία και την αξιοποίηση της εμπειρίας των ατόμων της τρίτης ηλικίας.

Η σύνδεση της πολιτικής αυτής με το Ε.Σ.Υ. απαιτεί ανάπτυξη της υποδομής μονάδων χρονίας νοσηλείας και επανένταξης.

Για την **τρίτη και τέταρτη κατηγορία** απαιτείται πάνω απ' όλα η εκπαίδευση, η συνεχής επαγγελματική κατάρτιση και κίνητρα για την ένταξη στην παραγωγική διαδικασία.

Πρέπει ταυτόχρονα να ενισχυθούν οι προσπάθειες κινήματων και να επιδιωχθεί ο συντονισμός τους ώστε να αναπτυχθεί ταυτόχρονα η εθελοντική αιμοδοσία και δωρεά οργάνων σώματος και κυρίως η αντίληψη που θα ανατρέπει μια ανάπηρη στάση ζωής και ένα φθίνοντα αλλά υπάρχοντα ακόμα αισθητικό ρατσισμό.

*

Για τα Ασφαλιστικά Ταμεία

64. **Πρώτο: Απορρίπτουμε την ενοποίηση των Ασφαλιστικών Ταμείων** θα ήταν αναποτελεσματική και γραφειοκρατική λόγω υπερσυγκέντρωσης.

Δεύτερο: Μπορεί και πρέπει να υπάρξει **ομαδοποίηση ασφαλιστικών φορέων.**

Τρίτο: Πρέπει να κατοχυρωθεί η τριμερής συμμετοχή (Κράτος, Πολιτεία, Κοινωνία - Εργοδότες - Εργαζόμενοι).

Η συμμετοχή Κράτους, Πολιτείας, Κοινωνίας **μπορεί να καθιερώσει την Εθνική Σύνταξη, για κάθε Έλληνα.** Η υπόλοιπη πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά στην ανταποδοτικότητα μέσα στο **Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης.**

Η διαδικασία αυτή απαιτεί ένα μεσομακροπρόθεσμο σχέδιο και συναίνεση.

Τέταρτο: Πρέπει επίσης να καθιερωθεί **η ενιαία ασφαλιστική μονάδα** ώστε ο νόμος για τη διαδοχική ασφάλιση να μη δημιουργεί ομάδες εξαιρετικά ευνοημένες ή αντίθετα.

Πέμπτο: Μπορεί και πρέπει να γίνει άμεση **επαναδιαπραγμάτευση των χρεών** των λίγων - αλλά μεγάλων - ελλειμματικών ταμείων με τις τράπεζες.

Έκτο: Ασφαλώς υπάρχει ανάγκη **αλλαγής της σχέσης συνταξιούχων - εργαζομένων.** Ασφαλώς υπάρχει ανάγκη εκλογίκευσης των προϋποθέσεων που δεν θα αφορά όμως σε οποιαδήποτε περίπτωση τους ήδη ασφαλισμένους (συνταξιούχους και εργαζόμενους). Δεν νοείται όμως οποιαδήποτε μείωση ορίου ηλικίας από δω και πέρα. Απαιτείται επίσης ριζική επανεξέταση του θέματος των νέων αναπηρικών συντάξεων, που αδικεί τους πράγματι αναπήρους και αφαιρεί από την παραγωγική διαδικασία αξιόλογα στελέχη. Αυτό που απαιτείται είναι η μετεκπαίδευση και επανακατάρτιση και η

πιθανή μεταβολή του τρόπου και του αντικειμένου δουλειάς για ορισμένους.

Έβδομο: Δεν νοείται αλλαγή του τρόπου προσδιορισμού της σύνταξης για τους ήδη υπηρετούντες. Η εφαρμογή του συστήματος της Εθνικής Σύνταξης και της Ενιαίας ασφαλιστικής μονάδας πρέπει να εξεταστεί από την Πολιτεία και τους Κοινωνικούς φορείς.

*

Για τις Εργασιακές Σχέσεις

65. Το θέμα αυτό αποτελεί σήμερα το μείζον πολιτικό πρόβλημα ύστερα από την σαρωτική παρέμβαση της κυβέρνησης της Ν.Δ. που επιχειρεί κατάργηση όλων των κατακτήσεων του συνδικαλιστικού κινήματος και επαναφορά στον 19ο αιώνα.

Η πολιτική μας πρέπει να κινηθεί σε πέντε κατευθύνσεις:

ΠΡΩΤΟ Μαχητική υποστήριξη του θεσμικού πλαισίου για τις συνδικαλιστικές ελευθερίες και τα εργατικά δικαιώματα στη ζωή, στην απασχόληση, στις κοινωνικές υπηρεσίες.

ΔΕΥΤΕΡΟ Επιθετική πολιτική για τον εκσυγχρονισμό που κυρίως εκφράζεται με τον νόμο για τις Ελεύθερες Συλλογικές Διαπραγματεύσεις και τα Εργατικά Συμβούλια.

ΤΡΙΤΟ Η αμοιβή πρέπει να στηρίζεται αποκλειστικά στη στήριξη του πραγματικού εισοδήματος και στη σύνδεση αμοιβής με την παραγωγικότητα.

ΤΕΤΑΡΤΟ Προώθηση της απασχόλησης με υλοποίηση του θεσμικού πλαισίου που διαμόρφωσε το ΠΑΣΟΚ.

ΠΕΜΤΟ Προώθηση του κοινωνικού διαλόγου για ένα μεσοπρόθεσμο σχέδιο ανάπτυξης, αύξησης της παραγωγικότητας και κοινωνικής προστασίας.

Με ειδική παρέμβαση θα εξειδικευτούν οι κατευθύνσεις για την καταπολέμηση της ανεργίας.

*

Για τα μέσα μαζικής επικοινωνίας

66. Η ελευθερία πληροφόρησης και επικοινωνίας που αποκαταστάθηκε τα 8 χρόνια πρέπει να συμπληρωθεί με τη σωστή πληροφόρηση. Η αντικειμενική και ολοκληρωμένη πληροφόρηση από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης προϋποθέτει διάλογο, εναλλακτικές λύσεις και ουσιαστική λειτουργία του κοινωνικού ελέγχου.

Απαιτείται η χάραξη **μιας εθνικής στρατηγικής για τα ΜΜΕ**, που θα βασίζεται στο σεβασμό της σχετικής Κοινοτικής οδηγίας και της

αντίστοιχης πολυμερούς διεθνούς σύμβασης που ετοιμάστηκε στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η προστασία της πολυφωνίας στον Τύπο και τα ηλεκτρονικά ΜΜΕ πρέπει να συνδέεται με θεσμικές εγγυήσεις που θα διασφαλίζουν την ποιότητα της ελεύθερης πρόσβασης, την προστασία της προσωπικότητας και της παιδικής ηλικίας, την προστασία του καταναλωτή, τη διασπορά της υπέρμετρης εξουσίας που συνεπάγεται ο οικονομικός έλεγχος των ΜΜΕ.

*

Για το Περιβάλλον

67. Η αποκατάσταση μιας νέας δυναμικής ισορροπίας ανάμεσα στην Ανάπτυξη και την Προστασία του Περιβάλλοντος προϋποθέτει επανακατανομή των δαπανών, σημαντική ενίσχυση των οικονομικών πόρων για την προστασία του περιβάλλοντος, αποκέντρωση και στις αποφάσεις και στην υλοποίηση, ενίσχυση του οικολογικού κινήματος και σύνδεσή του με την Τ.Α.

Με **ειδική παρέμβαση** θα δοθούν όλα τα στοιχεία της νέας πολιτικής μας.

Οι στόχοι μας για την προστασία του περιβάλλοντος περιλαμβάνουν:

- Τη σύνδεση οικονομίας και περιβάλλοντος.
- Την διοικητική, οικονομική και κοινωνική αποκέντρωση με ταυτόχρονη ανάπτυξη οικολογικού κινήματος γειτονιάς και μηχανισμών προστασίας.
- Τη μάχη κατά της ρύπανσης και τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και του περιβάλλοντος εργασίας.
- Την προστασία της ελληνικής φύσης και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Την ανάπτυξη περιβαλλοντικής παιδείας και συνείδηση.
- Την ενίσχυση των διεθνών συνεργασιών.
- Τη συνεργασία με το οικολογικό κίνημα.

Η βασική μας παρέμβαση σήμερα για την προστασία του περιβάλλοντος, γίνεται μέσα από την διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης η οποία επανακαθορίζεται με βάση περιβαλλοντικά πρότυπα ώστε:

- α. Να εξυπηρετεί πραγματικές ανάγκες.
- β. Να χρησιμοποιεί ανανεώσιμες και ήπιες μορφές ενέργειας και τεχνολογίας.
- γ. Να διατηρεί την ισορροπία των οικοσυστημάτων της χώρας και την πολιτιστική της κληρονομιά.
- δ. Να βασίζεται στην αποκέντρωση, τον δημοκρατικό προγραμματισμό και τον κοινωνικό έλεγχο.
- ε. Να συνδυάζει τη διατήρηση και την προβολή των παραδόσεών μας.

*

Για την Ισότητα των Φύλων

68. Για την Ισότητα των δύο Φύλων πέρα όσων αναφέρονται στη στρατηγική, θα υπάρξει ειδική παρέμβαση με εξειδίκευση της πολιτικής πρότασής μας. Η κοινωνία, που διαμορφώνεται τόσο από την εξέλιξη της τεχνολογίας όσο και από τα νέα οικονομικά, πολιτικά και πολιτισμικά δεδομένα που δημιουργεί η ενωμένη Ευρώπη, προϋποθέτει την επίλυση των ιδιαίτερων και σοβαρών προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες.

- **Στην εργασία:** Ίση συμμετοχή στις θέσεις εργασίας και θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών σύμφωνα και με τις οδηγίες των διεθνών οργανισμών, ώστε να καταργηθεί η κατά φύλο διαίρεση της εργασίας. Επαγγελματική κατάρτιση και εξειδίκευση των γυναικών στις νέες τεχνολογίες και προγράμματα για την καταπολέμηση της ανεργίας που πλήττει ιδιαίτερα τις νέες γυναίκες. Ολόπλευρη αξιοποίηση του γυναικείου δυναμικού στα πλαίσια της ανάπτυξης. Στήριξη των παραγωγικών πρωτοβουλιών των γυναικών.
- **Στην Παιδεία:** Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, μέσα από την εκπαίδευση και τα ΜΜΕ, στις αξίες της ισότητας με στόχο την εξάλειψη των πατριαρχικών αντιλήψεων που διαποτίζουν την κοινωνία μας.
- **Στην Οικογένεια:** Ανακατανομή των ρόλων και δημιουργία ισότιμων και δημοκρατικών σχέσεων ανάμεσα σε όλα τα μέλη της οικογένειας. Υλοποίηση των αρχών του νέου οικογενειακού δικαίου. Ανάπτυξη της κοινωνικής υποδομής για τα παιδιά, την οικογένεια, την τρίτη ηλικία ώστε να απελευθερωθεί χρόνος για δημιουργική απασχόληση των γυναικών και της οικογένειας.
- **Στην Πολιτική:** Η νέα κοινωνία, που θα ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες και επιθυμίες των πολιτών επιβάλλει τη σύζευξη των διαφορετικών αξιών και εμπειριών των δύο φύλων. Αυτό σημαίνει, πως είναι αναγκαία η συμμετοχή των γυναικών σε όλα τα κέντρα όπου χαράσσεται η πολιτική και παίρνονται οι αποφάσεις (συνδικάτα, τοπική αυτοδιοίκηση, κοινοβούλιο).

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ., ως σύγχρονο Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κίνημα πιστεύει, πως η αυξημένη παρουσία των γυναικών στα κέντρα των αποφάσεων θα εμπλουτίσει την πολιτική, θα της προσδώσει μια νέα ποιότητα, θα τη στρέψει περισσότερο προς τον άνθρωπο και τις ανάγκες του. Η ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική αποτελεί αδήρριτη ανάγκη σε ένα κόσμο που χάνει την ανθρωπιά του.

Σήμερα, που ένα μεγάλο φάσμα προβλημάτων παίρνει επείγοντα και παγκόσμιο χαρακτήρα — οι οικολογικές καταστροφές και η ρύπανση, η κατασπατάληση των φυσικών πόρων, η καταπολέμηση των ασθενειών, η πείνα και η υπανάπτυξη του Τρίτου Κόσμου, τα ναρκωτικά — δεν είναι δυνατόν να παίρνονται αποφάσεις πέρα και έξω από τις γυναίκες.

Το κίνημα θ' αναδείξει το θέμα της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών, ως κυρίαρχο μέρος της ιδεολογίας του και ως

πρώτιστη κοινωνική αξία. Η ιδεολογική πλευρά του αγώνα για την ισότητα των φύλων είναι η κυρίαρχη και η πιο κρίσιμη.

Ταυτόχρονα στηρίζουμε και ενισχύουμε τις πρωτοβουλίες των γυναικών στην οργάνωση, στα συνδικάτα, στα κοινωνικά κινήματα και ενθαρρύνουμε τις προσπάθειες για αναδιοργάνωση και προσαρμογή της λειτουργίας και του περιεχομένου δράσης τους στις σύγχρονες ανάγκες.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ., εκτιμώντας τις δυσκολίες στην έμπρακτη εφαρμογή της ισότητας και τις σοβαρές αντιστάσεις που προβάλλει το σύστημα και αξιοποιώντας τη διεθνή θετική εμπειρία, υιοθετεί την αναγκαιότητα της ουσιαστικής παρουσίας και συμμετοχής των γυναικών σε όλα τα όργανα του Κινήματος.

Η συμμετοχή των γυναικών σε όλα τα κέντρα αποφάσεων, αποτελεί το βαρόμετρο της δημοκρατίας, αναγκαίο όρο για την ανανέωση της πολιτικής λειτουργίας και λυδία λίθο για την αποτελεσματικότητα της ανθρωποκεντρικής μας πολιτικής.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ως ο κατ' εξοχήν εκφραστής των σοσιαλιστικών, ουμανιστικών ιδανικών και των κοινωνικών κινημάτων, θα ενισχύσει τους αγώνες των γυναικών και την ενωτική τους δράση πάνω σε κοινά προβλήματα, ενώ θα προσανατολίσει την οργάνωση του Κινήματος προς την κατεύθυνση ενός μεγάλου και δυναμικού ανοίγματος προς τις γυναίκες.

Ταυτόχρονα θα επιδιωχθεί η ποιοτική ανανέωση της πολιτικής λειτουργίας, η επαναιεράρχηση των προτεραιοτήτων και η διαπαιδαγώγηση των μελών της οργάνωσης με τα ιδανικά της ισότητας και των ανθρωπιστικών αξιών.

Σήμερα, έπειτα από τόσους αγώνες όπου το Κίνημά μας έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο, υπάρχουν οι προϋποθέσεις — σύγχρονη νομοθεσία, πείρα, ωριμότητα — αλλά και η ανάγκη πιο αποτελεσματικής αντιμετώπισης της νεο-φιλελεύθερης λαίλαπας, για μια καινούργια άνθιση του κινήματος για τα δικαιώματα των γυναικών, για ένα νέο ελπιδοφόρο ξεκίνημα, που θα συνεγείρει, θα ευαισθητοποιεί και θα κινητοποιεί το σύνολο της κοινωνίας.

Στο κατώφλι του 21ου αιώνα, ένας νέος ιστορικός κύκλος αρχίζει, που θα αναδείξει νέες δυνάμεις, που θα αξιοποιήσει κρυμμένες ικανότητες, που θα απελευθερώσει συνολικά την ανθρωπότητα από τα δεσμά των προκαταλήψεων.

Το δικαίωμα των δύο φύλων στη δημόσια και ιδιωτική ζωή είναι αδιαπραγμάτευτο για το Κίνημά μας.

★

Για τον Πολιτισμό

69. Το κορυφαίο θέμα της νέας πολιτικής μας πρότασης, πέρα από το δημοκρατικό εκσυγχρονισμό είναι η σημασία της πολιτικής μας για

τον ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ και την Παιδεία με την ευρύτερη έννοια του όρου, δηλαδή το συνολικό πνευματικό και πολιτιστικό πλούτο του λαού μας.

Οι βασικές κατευθύνσεις είναι:

Πρώτο: Απαιτείται πάνω απ' όλα μια ξεκάθαρη πολιτιστική φιλοσοφία που θα μας επανασυνδέσει με τους ανθρώπους του πνεύματος, των γραμμάτων και της τέχνης.

Αυτό που πρέπει να κυριαρχήσει στην πολιτική μας είναι ότι ο Πολιτισμός δεν καθοδηγείται, δεν χειραγωγείται από οποιοδήποτε κόμμα, από οποιαδήποτε εξουσία. Όπως είναι δικαίωμα στον πολίτη, στον άνθρωπο να απαιτεί από τους δημιουργούς να αντιπροσωπεύουν το λαό, τα οράματά του, τις αναζητήσεις, την αισθητική του έτσι είναι δικαίωμα για το δημιουργό ακόμα και η Τέχνη για την Τέχνη. Απαγορεύσεις, λογοκρισία, «άδειες», δεν έχουν θέση στον πολιτισμό. Πολιτισμός είναι ταυτόσημος με την Ελευθερία.

Δεύτερο: Ασφαλώς θα απαιτηθούν μέτρα κοινωνικής προστασίας των δημιουργών. Ιδιαίτερα των νέων και προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας σε όλες τις πολιτιστικές δραστηριότητες.

Τρίτο: Ανάθεση ιστορικού και λαογραφικού έργου σε ειδικούς λογοτέχνες πρέπει να συνοδεύεται με την καταγραφή λογοτεχνικού, ραδιοτηλεοπτικού, κινηματογραφικού έργου σχετικά με το Λαϊκό Πολιτισμό.

Τέταρτο: Η πολιτιστική αποκέντρωση και η αξιοποίηση της Τ.Α. μπορεί και πρέπει να μετατρέψει κάθε χώρο δημόσιας συγκέντρωσης σε ταυτόχρονο πνευματικό κέντρο.

Πέμπτο: Οι υποτροφίες, ετήσια σεμινάρια πρέπει να συνδυαστούν με ΦΕΣΤΙΒΑΛ νέων και ερασιτεχνών.

Έκτο: Πρέπει επιτέλους να διαμορφώσουμε μια ριζικά διαφορετική πολιτική για τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα αλλά κυρίως για τον Τύπο στη βάση του πλουραλισμού και της πλήρους ελευθερίας και όχι της «στράτευσης».

Έβδομο: Η πολιτική μας για τα μουσεία και τα μνημεία, η αξιοποίησή τους και η σύνδεσή τους με τη σημερινή Ελλάδα θα συνεχιστεί και θα υποστηριχθεί με κάθε τρόπο.

Όγδοο: Η διεκδίκηση της Ολυμπιάδας του 96, που θα έχει κριθεί όταν θα διεξάγεται το Συνέδριό μας, αποτελεί μια ευκαιρία να μετεξελιχθεί σε Αθλητική και Πνευματική Ολυμπιάδα.

★

Για τη Νέα Γενιά

70. Ο καταστατικός χάρτης για τη Νεολαία και ο ρόλος της στη νέα

Εθνική Στρατηγική αποτελούν βασικά στοιχεία της νέας
«Στρατηγικής μας για τη Νεολαία με τη Νεολαία».

Το σημαντικότερο όμως, πέρα από καταλόγους προτάσεων και λύσεων στα σημερινά και αυριανά προβλήματα, αποτελεί η βαθειά κατανόηση και οι αλλαγές στα πρότυπα της σκέψης μας για τη νέα γενιά. Πρότυπα, που πήγαζαν από μια προσπάθεια να συμβιβάσουμε το χθες με το αύριο, το παλιό με το καινούργιο, εντάσσοντας τη λύση των προβλημάτων των νέων στο γενικό πλαίσιο της πολιτικής μας. Μιας πολιτικής για το μέλλον της χώρας που πολλές φορές χαράσσονταν ερήμην αυτών που θα ζήσουν και θα δημιουργήσουν μέσα στη νέα Ελλάδα.

Πρέπει σήμερα να παραμερίσουμε την αμηχανία του συμβιβασμού και να την αντικαταστήσουμε με την επίγνωση των παληότερων και την πρωτοβουλία των νεότερων.

Οι βασικές αρχές, που προδιαγράφονται ύστερα από τον πρώτο διάλογο, που ξεκίνησε η νεολαία του ΠΑ.ΣΟ.Κ., είναι οι ακόλουθες:

Πρώτο η νεολαία είναι πράγματι μια κοινωνική κατηγορία με μεταβατικό στάδιο.

Η μεταβατικότητα όμως δεν αναιρεί τον ρόλο της νέας γενιάς ως αυτόνομης πολιτικής, οικονομικής και ιδεολογικής συνιστώσας στην πορεία των κοινωνικών εξελίξεων. Ο ρόλος αυτής λόγω της διαταξικής συγκρότησης και της πολυμορφίας των κοινωνικών στρωμάτων, που χαρακτηρίζουν τη νεολαία, κατακτάται μέσα από μια οδυνηρή, συχνά, επαφή με τους θεσμούς ένταξης, τα συντηρητικά πρότυπα και τις απαιτήσεις της κοινωνίας για πειθαρχία.

Δεύτερο η αναζήτηση ενός του κοινού «ιδεολογικού στίγματος» σε χώρο τόσο ρευστό και πολύμορφο όσο η νέα γενιά είναι καταδικασμένη. Άλλωστε, η νεολαία δεν ζει εντονότερα την εποχή ιδεολογικής κρίσης αβεβαιότητας και αναθεώρησης ιδεολογιών, που περνάμε σήμερα.

Τρίτο η εκτίμηση για ιδεολογική μετατόπιση και «συντηρητική στροφή» της νεολαίας είναι βεβαιωμένη και επιφανειακή.

Τέταρτο στην πολιτική συμπεριφορά των νέων, παράγοντες όπως ο αυθορμητισμός, ο ενθουσιασμός, οι αντεξουσιαστικές τάσεις, είναι ιδιαίτερα σημαντικοί. Η νεολαία ουδέποτε έπαψε να αμφισβητεί κάθε μορφή εξουσίας, να δρα εναντίον κάθε συντηρητικής πρότασης.

Η επιδίωξη της ατομικής επιτυχίας ακόμη και ο καταναλωτισμός δεν πρέπει άκριτα να θεωρούνται προσδιοριστικά στοιχεία των διαχωρισμών μεταξύ προόδου και συντήρησης για τη νέα γενιά.

Η πρόοδος και η συντήρηση δεν αντιστοιχούσαν πάντοτε ευδιάκριτα σε συγκεκριμένους πολιτικούς φορείς γιατί η ιστορική μνήμη ακόμη και όταν κατακτιόταν δεν είχε την ίδια δύναμη με την αγωνία για το μέλλον ενώ στο πρόσφατο παρελθόν κυριαρχούσε η σύγχυση της νεο-φιλελεύθερης πρότασης και οι αντιφάσεις μιας σοσιαλιστικής κυβέρνησης μέσα σ' ένα καπιταλιστικό καθεστώς.

Πέμπτο η νέα γενιά της πατρίδας μας αντιμετωπίζει με επιφύλαξη τις εξελίξεις, που σημειώνονται σε παγκόσμιο επίπεδο. Στην καθημερινή πραγματικότητα, που αντιμετωπίζει, εξακολουθούν να επιβιώνουν έντονα προβλήματα, που κατάγονται από το παρελθόν. Τα προβλήματα αυτά έχουν τις ρίζες τους στο σύστημα αλλά πολλές φορές χρεώνονται σ' αυτούς που πάσχισαν να το αλλάξουν.

Την πραγματικότητα αυτή την προσδιορίζουν:

- Η ανεργία.
- Η κρίση του εκπαιδευτικού συστήματος.
- Η αναξιοκρατία.
- Η αδυναμία των θεσμών εκπροσώπησης και συμμετοχής να ικανοποιήσουν την έντονη ανάγκη για ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό της Δημοκρατίας.
- Τα υπολείμματα αυταρχισμού στις κοινωνικές και πολιτικές δομές και στο κράτος.
- Η πολιτιστική κρίση, ως κρίση αξιών και προτύπων αλλά και ως αλλοτρίωση των κοινωνικών και ανθρώπινων σχέσεων.
- Η ραγδαία υποβάθμιση της ποιότητας ζωής, ιδιαίτερα στις μεγάλες πόλεις.

Έκτο σήμερα και πολύ περισσότερο αύριο, η νεολαία θα κινείται για θέματα, που αφορούν άμεσα το μέλλον και τη ζωή της, τα οποία μέχρι πρόσφατα αποτελούσαν αντικείμενο «εναλλακτικών» πολιτικών και κοινωνικών κινημάτων. Στα πλαίσια αυτά εντάσσονται.

1. Τα κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα του νέου ανθρώπου, της νέας γυναίκας, αλλά και του νέου «αμφισβητία» των «παραδεκτών» κοινωνικών και νομικών ορίων.
2. Η διαμόρφωση ενός νέου πλέγματος σχέσεων μεταξύ της Τ.Α. και της νέας γενιάς. Αυτή αφορά στο ρόλο της Τ.Α. για την αναπτυξιακή πορεία της χώρας, που θα μπορούσε να προσφέρει μια διέξοδο στα κοινωνικά κυρίως αλλά και οικονομικά προβλήματα, που αντιμετωπίζει ο νέος άνθρωπος.
Η κλίμακα της μικροκοινωνίας δίνει την ελπίδα της συμμετοχής του νέου μπροστά στην αβεβαιότητα και στο μέγεθος του κρατισμού ή των υπερεθνικών επιχειρηματικών κολοσσών.
Αυτή ακριβώς η συμμετοχή δίνει την προοπτική απαγγίστρωσης από αυτά, που η νέα γενιά θεωρεί γκέττο είτε στους χώρους μόρφωσης είτε στους χώρους δουλειάς. Ταυτόχρονα μπορεί να δώσει στην Τ.Α. ένα δυναμικό με οράματα και τόλμη για το χωριό, τη συνοικία και την πόλη.
3. Η **οικολογία**, όχι μόνον ως πρόβλημα εθνικής και διεθνούς διάστασης, αλλά και ως ζήτημα τοπικής ευαισθησίας και πρωτοβουλίας, ακόμη και ως υπόθεση καθολικής στάσης ζωής κάθε ανθρώπου.
4. Ο **πολιτισμός**, όχι ως άκριτη κατανάλωση πολιτιστικού προϊόντος, αλλά ως συμμετοχή στο πολιτιστικό γεγονός και στη διαμόρφωση των σύγχρονων ρευμάτων.
5. Η εκπαίδευση, η συστηματική μετάδοση των γνώσεων ιδιαίτερα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί πρόβλημα για λύσεις και μεταρρυθμίσεις.

Η κρίσιμη όμως περιοχή της παιδείας είναι ο χώρος της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπου ο κάθε άνθρωπος διαμορφώνει τα όνειρά του και την κοινωνία επενδύει για το αύριο. Δεν είναι μικρότερης σημασίας επίσης η συνεχιζόμενη κατάρτιση, που συνδέει το νέο με τις εξελίξεις στη γνώση.

6. Η αντιμετώπιση και η πρόληψη του προβλήματος της χρήσης των **ναρκωτικών**, είναι κυρίως η σύγκρουση με αντιλήψεις περιθωριοποίησης των νέων ανθρώπων, των χρηστών αλλά και των αποθεραπευμένων, που βρίσκονται στο στάδιο κοινωνικής επανένταξης. Στα πλαίσια αυτά είναι απαραίτητη η διαφορετική αντιμετώπιση των χρηστών από τα όργανα της Πολιτείας, κυρίως από την Αστυνομία και το Δικαστικό σώμα και η απηνής δίωξη των εμπόρων λευκού θανάτου.

Επίσης απαιτείται η κατοχύρωση θέσεων απασχόλησης για την κοινωνική και παραγωγική επανένταξη των αποθεραπευόμενων χρηστών. Προϋποθέτει όμως διακριτική παρουσία της πολιτείας και ενίσχυση της κατάρτισης και των πρωτοβουλιών του αποθεραπευμένου.

Ο πολλαπλασιασμός των κέντρων συμβουλευτικών σταθμών, κέντρων σωματικής αποτοξίνωσης, ψυχικής απεξάρτησης και κοινωνικής επανένταξης αποτελεί βασικό στοιχείο της πολιτικής μας.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΑΝΟΙΧΤΟ - ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ

**ΕΝΟΤΗΤΑ - ΑΓΩΝΑΣ
ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ - ΑΝΑΝΕΩΣΗ
ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ**

ΤΟ ΠΑΣΟΚ ΕΙΝΑΙ ΕΔΩ
Ενωμένο - Δυνατό